

Lokalhistorisk forening for Sønderhald kommune

Årsskrift
1995

Løvenholm som vi besøgte på årets aftenur.

Nærværende årsskrift for 1995 er trykt i 500 eksemplarer og udgivet af Lokalhistorisk Forening for Sønderhald Kommune og Sønderhald Egnarkiv, Nørregade 5B, 8963 Auning.

Eftertryk af årsskriftet - helt eller delvis - kun tilladt med udgiverens tilladelse.

Årsskriftets tekst og illustrationer er tilrettelagt af et redaktionsudvalg bestående af Jørgen Michaelsen, Else Lund, Vibeke Nielsen (ansv.) og Steffen Sørensen.

Fremstilling: Djurs Tryk, 86 48 36 33.

Ekspedition: Helga Sørensen, Årlev, 8900 Randers, (tlf. 86 49 13 40).

ISSN 0109-4017

INDHOLDSFORTEGNELSE

Arkiv-sang	3
Hørning Brugs, hundrede år	5
Langkastrup Forsamlingshus, hundrede år	23
Om landsbyen Drammelstrup	31
Årsberetning	42
Adresseliste	44

Arkiv-sang

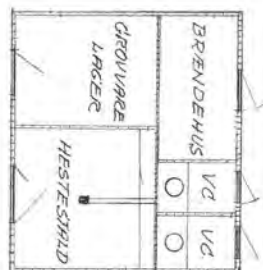
AF JØRGEN MICHAELSEN, LILTVED SKOLE, 3-6-1996

*I arkivet gemmes livet
som det sætter sine spor,
som det lægger sin betydning
ind i ting og skrevne ord, -
samlet ind og registreret
blir hvad folkeligt præsteret
er i dagligdagens kår
gennem mer end hundred år.*

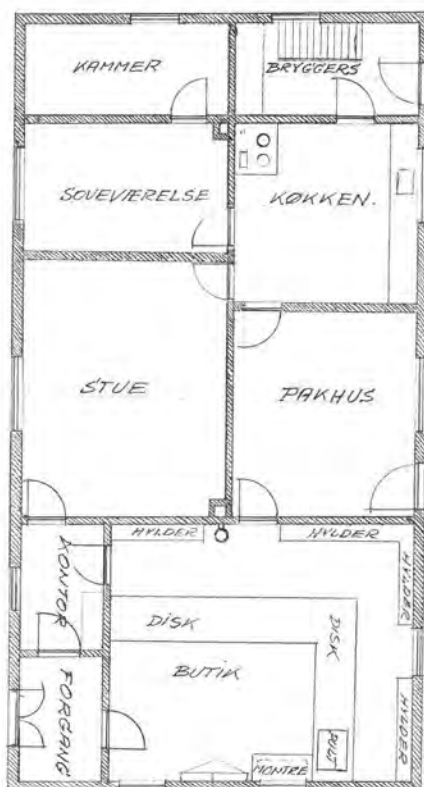
*Ned fra lofter, op af kældre,
ud af skuffer drages frem
protokoller, dokumenter
brugt i sognets fælles hjem, -
genoplivet blir det glemte,
hvad man drøfted og bestemte,
hvad man bar i sind og ånd
og gav ord med pen i hånd.*

*Hvad vi husker, kaldes minder,
men vi ved, at det er mer:
ting, hvori vort eget spejles,
så en sammenhæng vi ser -
ting, hvori erfaring findes,
som til visdom ind kan vindes,
ting, hvori en ægte klang
reddet blir fra undergang.*

*Det er egnens egen stemme,
vi har set som pligt og kald
at bevare og formidle
i en ny tids Sønderhald, -
lad os værne om arkivet,
samles om hvad vi fik givet
som en rigdom, der blir brugt
og for nuet bærer frugt!*

HORNING BRUGSFORENING
BYGGÅR 1895

Hørning Brugs bygget 1895, tegnet af Tage Thaarsti.

Hørning Brugs, hundrede år

Når vi med fest i stemmen synger: »Sådan var det ikke i halvfemserne«, er det ikke så meget økonomi, vi tænker på. Det var sikkert festlige tider; men i høj grad tider for udvikling og fremskridt, et fremskridt der var resultat af de folkelige bevægelser, hvilket der tidligere er beskrevet i årsskrifterne. (Mejeri, forsamlingshus og foreninger).

Det var ikke kapitalstærke folk, der satte det i gang; men alle gik ind i arbejdet med idealisme. En idealisme der nu kun findes på papiret og ved festlige lejligheder.

Efter festen dukker der tanker frem. Mange brugser måtte skifte uddelere ret ofte. To uddelere fik hele deres gerning her. For det første har begge været andelsfolk i ordets bedste betydning. Bestyrelserne sikkert også. For det andet havde man samme regnskabsfører i mange år. Lærer Busk i hele Severins tid. Efter sin fratræden som uddeler blev Severin regnskabsfører, indtil Marius Laursen overtog. De senere års udskiftninger blev også nævnt. Der er ingen af dem, der har været nødt til at rejse langt væk. De bor alle i byen og er kunder i Brugsen.

Brugsforeningerne er de mest massive af de mange andelsforetagender. De har været en del af hverdagen både for store og små. Brugsen var et kraftcenter i landsbysamfundet.

Her har været brugser i alle sogne. Kun to store og en lille har overlevet. Det er så den lille, som har rundet de 100 år den 28. november 1995.

I den anledning blev der udgivet et festskrift, og der blev holdt fest med hvad dertil hører med taler og ønsker om, at Brugsen trods sin lidenhed må overleve til gavn for os alle.

Bestyrelsen for Lokalhistorisk Forening har med tilladelse fra bidragsyderne til festskriftet besluttet at gengive det her i en noget udvidet form, da man mente, det kunne have interesse for en større kreds og måske være inspiration for andre, så de mange nedlagte brugser kunne blive beskrevet og dermed undgå

Uddeler Severin Rasmussen og hans medarbejdere i den gamle brugs.

glemsel. Tiden løber hurtigt, og de, der kan huske, såvel som materialet forsvinder. Der vil være mange ting fra det følgende, som man vil kunne genkende fra sin egen Brugs, både hvad angår indretning og forretningsgang.

Hørning Brugs (1896-1996)

Fra min tidligste barndom er der mange erindringer om Brugsen. De fleste af dem, der har været med til at oprette den, har jeg kendt og agtet.

Brugsen var en del af hverdagen. Fra min tidligste barndom oplevede jeg den, først ved hånden af større søskende eller under ledelse af en af beboerne i Hospitalet, i hvis varetægt, jeg ofte var. De var udmærkede pædagoger, selv om denne titel nok ikke var opfundet den gang. Tidligt løb jeg selv derhen og blev gode venner med Severin og de mange unge, som var der. Det gjaldt både dem, der havde hjemme der, og de skiftende ekspedienter mk.

Der var atmosfære i den gamle Brugs. Udvendig var der ikke meget. Den store lem i gavlen ud til vejen var lidt spændende. Der var hejseværk, og når de store sække blev hejset op, stod vi med åben mund og var meget imponerede. Nede på hjørnet var en stor smedet ring, beregnet til at binde hestene ved, medens kusen var på indkøb. Mange heste var dog så skikkelige, så de vente-

de tålmodigt. Brugsuskens hest var vant til ventetiden, og ringen blev kun brugt, når han havde skiftet hest.

I uvejr kom folk ofte ridende udefra for at hente varer. Det så flot ud, når de efter indkøb steg til hest med rygsæk og pakker. En rytter husker jeg. Det var Svend Aage ude fra ejendommen mellem Stampen og Ejstrupgården. Han var meget høj og havde islandske heste, så hans træsko slæbte i sneen og lavede spor.

Postkassen, som stadig er der, var ved hoveddøren, som også var uddelerens hoveddør. Indenfor var der en lille forgang, og til venstre en dør til et lille kontor, hvor telefonen hang. Den blev ofte brugt af folk, som ikke selv havde en sådan. Lige for var døren til butikken. Her syntes vi, der var næsten alt, og al plads var udnyttet både på disk og hylder. Ja under loftet hang forskelligt isenkram og børsteverer. Til højre var en bæk, som blev flittigt brugt. Der var tid til snak, når man kom i Brugsen, og så var det jo næsten ens egen butik. Nogle kom daglig, ja næsten på faste tidspunkter. Varerne var ofte de samme, en rulle skrå, tobak eller lignende. Maleren kom hver morgen og købte tre cigarer. Den første blev tændt ude på trappen, og det kunne tydelig ses på hans flotte overskæg, at nu var han klar til at begynde på arbejdet.

Om formiddagen var det mest mændene, der sad på bænken. Over middag kom karlene ind imellem for at handle lidt, oftest kun for at fa en snak og høre det sidste nyt. Sådant skiftede det efter dagen og byens rytme.

Dysken var ubrudt, så alle varer skulle over dysken, også de store pakker, der skulle med på vareturen. Skulle en af betjeningen på den anden side af dysken, foregik det i et elegant spring. Omstående billede viser de mange detaljer og det righoldige varesortiment, som jeg følgende vil beskrive ud fra min drengetids opfattelse. Det forretningsmæssige må andre skrive om.

Dysken var bagpå udstyret med masser af skuffer, og vi undredes over, hvordan man fandt rundt i dem, hvilket også kunne knibe, når der kom ny medhjælper. Først foran til venstre var arbejdstøj og lærred. Udvalget var vel ikke stort, men passede godt til behovet. Et stativ med fire ruller lærred af de mest brugte kvaliteter stod på dysken, og skufferne rummede tilbehør af alle slags. Midt for stod et flot stativ med indpakkingspapir, oven over en snild indretning til snor, som kunne være i forskellige farver og kvaliteter. Så det var et samleobjekt. Så kom den flotte messingvægt med de mange spændende lodder. Den mekaniske vægt midt for, kan jeg huske, blev anskaffet. Det var noget af et vidunder, da den kunne udregne prisen på varen. Yderst mod gaden var pulten med skrive-tøj. Den var der noget alvorligt over. Det var jo her, man blev »skrevet«, hvilket kunne være dejligt, men også give slemme overraskelser. Ud til gavlen var der også en slags pult med diverse brevkort og skrivematerialer, ligesom de populære brevkort med f.eks. partier fra Hørning var der. Øverst oppe i reolen var uret. Det var rart, så man kunne passe spisetiderne. På væggen bagved ud mod øst var de mange spændende ting, legetøj, gaveartik-

ler og meget andet. I vinduet var der plads til små udstillinger, som især var spændende til jul med, syntes vi, al slags spændende legetøj, noget mekanisk, som kunne trækkes op; men mest var der trælegetøj og dukker, alt sammen lignende men fantasifuldt. Skufferne og hylderne fortsatte rundt med væggen, og der duftede af svedsker, rosiner, abrikoser og krydderier.

Ind under den store vægt stod bolsjedåserne, brystsukker. (På dialekt "brøsuiker").

De blev solgt i sirligt vredne kræmmerhuse. Prisen var fra to ører og opefter. En indskudt bemærkning: De store børn på skolepladsen opdagede, at når de fik mig til at gå ind efter for fem ører, var der mere i kræmmerhuse, end når de selv gik. Det blev dog gennemskuet, uden konsekvenser for mig, og det gode forhold bestod.

I dørkarmen ud til pakhuset sad et sindrigt apparat til at kontrollere, om de elektriske pærer var i orden. Det var jo noget nyt, så der kunne være fejl i enkelte. En mand, der havde lyst til lidt spas, kom en dag i butikken og spurgte: "Har I frugt?" Det havde de ikke. "Har I heller ikke pærer?". Det havde de heller ikke. Så sagde han: "Det var da skammeligt, a skuld da gjen ha haw et par elektrisk".

Over døren hang et skilt, hvorpå der med fede typer stod: HER MODTAGES KUN HELE, FRISKE, RENE, NYLAGTE HØNSEÆG. Der var en væsentlig grund til skiltet, da de fleste høns gik frit omkring, så det var en yndet sport at finde æg. Når man havde fundet en rede, var det tit, at hønen havde ruget på æggene en tid. Det var jo ikke godt at købe æg med begyndende kylling i.

En kone i nabolaget havde nogle få høns. Når hun havde for mange æg, gik hun i Brugsen med dem og afleverede hele remsen med »hele, friske, nylagte« o.s.v. Vi drenge kunne godt finde på, hvis vi havde fundet æg, at abe efter. Æghandelen var en væsentlig del af omsætningen, da bytteforholdet mellem æg og kolonialvarer var meget gunstigt.

Da ANDELSÆG blev stiftet, blev der en ægsalgskreds her med fast ægsamler. Det var i hele den tid, kredsen bestod, Kr. Ryom, som kørte to gange om ugen og leverede kasserne på Volk Mølle station næste morgen. Det så flot ud, når han i den tidlige morgen kørte hen ad landevejen. Hestene var to små islændere. Læsset var højt. Oven på kasserne sad Kr., som oftest syngende af fuld hals. Det var der ikke noget usædvanligt i, da vi ofte kunne høre, han sang derhjemme ved det daglige arbejde.

Til ÆGSALGSKREDS skulle alle æg stemples med leverandørnummer. Det var et stort arbejde, som skulle gøres med omhu; men et arbejde for at få friske æg til forbrugerne. Kredsen fungerede til efter krigen og gik så igen over til Brugsen med en mere rationel ordning.

Ved døren ud til bagbutikken (pakhuset, som vi sagde) stod kakkellovnen. Oven på den stod sirupsspanden. Det var praktisk i vintertiden, så var det nemmere at måle ud i de medbragte glas.

Bag ved døren, først for i pakhuset, hængte røgvarer, pølser og flæsk, samt et stort bundt klipfisk. Jeg har fået fortalt, at klipfiskene tidligere var anbragt foran disken, men måtte flyttes, da den ansporede hundene til at løfte ben.

Det er mærkeligt med lyde. Jeg kan tydelig huske den raslende lyd af klipfiskens, når der blev gennemtræk. Ellers var det sække med kolonialvarer, der stod derude. Alt skulle jo vejes ud i poser, inden det kom ind i butikken.

I kælderen var reb og andet, der ikke var så godt at have i butikken. Der var også, syntes vi dengang, en stor tønde til petroleum. Når den skulle fyldes, kom der en stor tankvogn fra D.D.P.A. Petroleumsvognen var nok den største vogn, vi så den gang. Der var tre svære heste for. Mens petroleummen løb i kældertanken, fik hestene mulepose, og kusken sin mellemmad, så ingen tid gik til spilde. Der var ret stort salg i petroleum. Elektriciteten var nyinstalleret, så mange havde petroleumslygter til mange formål.

Til hestekøretøjerne var det lovbealet, at der skulle hænge en lygte under vognen efter mørkets frembrud. Den gav ikke meget lys, men markerede dog køretøjets position, og kusken kunne se grøftekanten.

I husholdningen blev der anvendt megen petroleum både til madlavning og opvarmning. Primusapparat var fast køkkeninventar. Der blev gravet en del tørv i mosen. De var ikke gode, så det var rart med primus. Apparat og reservedele købte man selvfølgelig i Brugsen.

På loftet var de varer, som ikke solgtes så ofte. Det kunne være spændende at komme med derop. På nordgavlen var to små værelser. Der boede nok to personer i hver, da der i regelen var to fremmede medhjælpere, og uddeleren havde en stor familie. Der var ikke stor plads i privatboligen, men alle var ordensmennesker, så det gik.

Ved nordgavlen var en tilbygning. Her var hegnstråd, tjære, slibesten og høstredskaber, leer og river. Der var også to hestebåse, som dog aldrig blev brugt; men pladsen var i brug til så meget andet. Ind til gårdsiden, tror jeg nok, var et lille vækshus og to lokummer med tremmedøre.

Udenom var der ikke megen plads, vej på tre sider og kun et lille stykke have, der hvor der nu er udhus. Severin lejede et stykke jord uden for kirkediget for at kunne avle havesager til den store husholdning.

Varekørslen fra Randers sørgede A.P. Andersen for. (Ajs Peter i daglig tale). Han havde en svær fjedervogn og to store heste, som blev brugt til vognmandskørsel. Til Brugsen var det mange læs, en fast ugentlig tur og ekstratur, når der skulle leveres brændsel. Der var altid kul og koks i udhuset. Når det var større leverancer, blev det leveret direkte.

To gange ugentlig blev der kørt varer ud. Det var en eftertragtet stilling at blive Brugsusk. Turen blev udliciteret hvert år: men det var i mange år Jens Marinus Christensen, Snildemose, der kørte. Der var travlhed, når vognen skulle læsses. Forud var modtaget bestilling enten pr. tlf. eller bud. Der var pakker i alle mulige størrelser, og så før omtalte petroleum. Det skulle der

passes på, så der stod en stor dunk med aftapningshane og potmål i et hjørne af vognen, så Jens Marinus kunne udmåle til kunden. Severin Rasmussen var den første uddeler. Han var arbejdsmand og boede i huset matr. nr. 13e, som senere blev solgt til kommunen. (Nu nedbrudt). Hans kvalifikationer var ordensmand til fingerspidserne, gode skolekundskaaber og en flot håndskrift. Ansættelse og andet fremgår af protokollen.

I de mange år, han virkede, blev hans evner meget brugt, også på andre områder. Mange regnskaber har Severin enten ført eller revideret. Underskrift var næsten unødvendig, da hans flotte håndskrift var let at kende.

I de første år blev der oprettet mange Brugs her omkring, og mange af de nyansatte uddelere kom hertil en måned eller mere for at lære, hvilket nok har givet samhørighed og medvirket til oprettelse af en kredsforening.

Brugs, skole og forsamlingshus blev således byens og egnens midtpunkt. Lærer Busk, der var med til at oprette Brugsen, blev i mange år dens regnskabsfører og gik derover dagligt. Frikvarteret kunne godt blive forlænget, hvis noget særligt skulle ordnes. De to hjem havde også megen glæde af hinanden. Der var jævnaldrende børn og sammenfaldende menneskelige interesser - holdninger, som gav sammenhold, som varede livet ud.

Pladsproblemerne var konstante i mange år, og der var mange forslag om tilbygning eller nybygning. Det blev dog først aktuelt efter uddelerskifte. Severin

Uddeler Severin Rasmussen med familie ca. 1905.

byggede huset »Rø«, som er der endnu, næsten uforandret. Man syntes, navnet var så passende efter så mange travle år. Han beholdt pladsen som regnskabsfører og påtog sig at passe vandværket. Havearbejde havde altid interesseret ham, så den var i fineste orden, så længe kræfterne slog til.

Mange af de unge, der havde lært i Brugsen fik senere gode stillinger og var velanskrevne, hvor de kom.

Kathrine i Brugsen var fast i mange år. Hun var datter af Severins kones søster. Hendes forældre var døde under den Spanske Syge, og selv om der var mange i Brugsen, fik hun sit hjem og sin uddannelse der, for som en af de tidligste, kvindelige uddelere at blive ansat i Alsø ved Grena.

Severins to sønner, Ejnar og Alfred blev uddelere. Ejnar i St. Heddinge på Stevns, Alfred i Sdr. Kongerslev. Det blev begge steder til store forretninger, og Severin oplevede, at de afløste hinanden som formænd i Danmarks Uddelerforening og på bestyrelsesposter i F.D.B.

Blandt mange ansøgere blev det Aage Karlsen, som fik stillingen. Han kom fra Nees Brugsforening ved Lemvig, men stammede fra Lindknud ved Brørup. Han ankom med sin kone, Julie, og lille datter, Elly. Det mest spændende var, at de kom på Nimbus motorcykel med sidevogn. Det varslede nye tider, da Nimbussen blev parkeret i hestestalden. Da den et par år senere blev udskiftet med en bil, blev udhuset bygget, så der blev en god garage og mere lagerplads til grovarer. Egentlige byggeplaner var dog stadig aktuelle, og placering og grundkøb satte heftige diskussioner i gang. Det udviklede sig dog aldrig til direkte uvenskab.

Huset på den anden side, Lykkeskovvej 2, daværende ejer Anton Jensen, kunne godt købes, og der var stærke kræfter i gang, men man syntes, grunden var for lille, så det blev den nuværende placering, der valgtes. F.D.B. arkitektkontor lavede tegninger, og lokale håndværkere arbejdede. Butiksinventaret blev dog monteret af folk udefra. Det var spændende at følge arbejdet, som det skred frem. Det var godt byggeri, praktisk indrettet, og mange år senere udtalte uddeler Karlsen, at det var meget praktisk at arbejde i.

Fra at være som en gammel købmandsbutik, skulle den nu indrettes efter F.D.B. regler. Der skulle ikke være så mange varer fremme. Hvis kunderne ønskede noget specielt, lå der kataloger fremme på disken, så kunne man gøre sin bestilling og få den ved næste leverance. Det var der ikke udelt begejstring for, men man måtte jo følge med udviklingen.

Der var store reoler og skuffer i den nye butik, og alt kom i nyt system. Da det blev krigstid med varemangel, kom mange varer under disken, som man sagde. Det førte til en bemærkning fra en af byens slagfærdige: »Nu kan I godt sætte ståltråd for, så kan I have kaniner i hylderne«. Det var da en måde at få pladsen udnyttet.

Varemangelen gav et stort ekstraarbejde for uddeleren. Det krævede også et vist diplomati, at få det hele til at glide. Jeg husker, engang var der kommet en

god rulle reb. Den blev målt ud, så der blev en tømme til alle, der havde heste. På lignende måde blev alle ikke rationerede varer fordelt.

Forretningsgangen var stort set uændret i mange år med kontrabog og alm. betaling en gang om måneden for medlemmer og kontant for anden småhandel, hvilket gav anledning til kritik udefra, når der blev solgt til ikke medlemmer.

Et tilbagevendende spørgsmål på generalforsamlingen var, når der var for stort udestående. Tabene har nok ikke været større, end det kunne klares over driften, men mange udelere har tabt på for lang kredit. Balancen var vanskelig, da man godt ville holde på kunderne.

Efter krigen kom der nye regnskabssystemer, regler for betaling o.s.v., hvilket ikke ændrede meget på vanerne.

Brugsen var oprettet af afholdsfolk, og der kunne ikke købes nogen form for stærke drikke. Det skete, at der på generalforsamlingen kom forslag om bevilning, men det blev stemt ned. Det kunne dog ikke undgås i længden, og efter flere generalforsamlinger blev det vedtaget at søge.

På generalforsamlingen kom stærke følelser til udtryk. Et enkelt vægtigt indlæg vil jeg referere. Jakob Rasmussen, som sjældent tog ordet, rejste sig og sagde efter min hukommelse på sit klingende fynske: »Jeg har ladet mig fortælle om de fattige vævere i Rochdale, at de engang, de var samlede, for at gøre varelageret op, købte forskellige varer fordelagtigt. En mand havde fået en flaske brændevin. Da han kom hjem, satte han flasken op i hjørneskabet. Hans kone spurgte. »Hvad har du der?« Ja det er en flaske brændevin. Så tog hun flasken og gik hen til køkkenvasken og slog den i stykker. Hvorfor gjorde du det? spurgte manden, hvorpå konen svarede: »Jeg vil ikke have djævelen i mit hus«. Jacob fortsatte: »og nu siger jeg, VI VIL IKKE HA' DJÆVELEN I VOR BRUGS«! Alt sammen sagt kort og fyndigt, så vi måtte have en generalforsamling mere.

En anden generalforsamling husker jeg tydeligt. Bestyrelsessherv var underforstået borgerligt ombud. Medlemsbog og andre detaljer toges ikke så bogstaveligt. Generalforsamlingerne forløb i regelen roligt og blev omhyggeligt ført til protokol. Før nævnte generalforsamling havde Svend Ludvigsen, som var formand, meddelt, at han ikke ville fortsætte. Det var almindeligt, at bestyrelsen havde et forslag, og man spurgte mig, om jeg var villig. Som nævnt, det var borgerpligt, så jeg indvilligede. Det gik ikke så glat, for inden bestyrelsen havde stillet forslag, blev Hilda foreslået fra forsamlingen. Så havde vi et problem. Kunne kvinder vælges? Var de overhovedet medlemmer? Det blev en heftig, undertiden ubehagelig debat, som endte med, at der måtte indvarsles til en ny generalforsamling. Konerne måtte ned og skrives i medlemsprotokollen, som også måtte føres a jour. Det var atter et skridt mod nye tider.

Det var også nye tider, da det blev besluttet af FDB, at der skulle vælges et kulturudvalg ved brugerne. Det fik vi også. Jeg husker, at bl.a. Anna Sophie Sei-

delin og globetrotteren Jens Bjerre samlede fulde huse her. Efter en tid med stor interesse svandt denne, og det hele gled ud i glemselen.

Uddeler Aage Karlsen

Ankomsten til Hørning er nævnt tidligere; men det blev en lang og engageret arbejdsperiode med mange forskellige hverv.

Brugsen fortsatte i samme solide spor med gode hjælpere, for hvem det var en betingelse både at være dygtige i butikken og at være medlem af familien. Mange fik gode stillinger herfra.

De borgerlige ombud måtte Karlsen også deltage i. Som medlem af Aarslev-Hørning Sogneråd kom han til at yde en stor indsats. Da det var en tid med store forandringer i det kommunale system, regnskabsmæssigt og især skattemæssigt, blev der brug for hans evner først som kasserer, som var meget krævende, for senere at påtage sig posten som formand.

Personligt skylder jeg Karlsen en tak, som jeg godt vil begrunde. På et tidspunkt skulle der vælges ny sognerådsformand. Der var ingen, der var særlig villige, og Karlsen havde jo den vigtige post som kasserer. Det begyndte at trække sammen om mig. Jeg var ung og nyvalgt, så det ville blive svært. Under forhandlingerne kom det frem, at daværende købmand i Aarslev, P. Østergaard, som havde hjulpet N. Bigum med skriveriet nok ville kunne påtage sig kassererposten. Efter undersøgelser om lønforhold og sognerådets forpligtelser samt godkendelse fra amtet blev Østergaard ansat, og Karlsen blev formand, og jeg slap. TAK!

Det blev en travl tid med mange nye forordninger og en del efterkrigsoprydninger, som ikke kunne undgås i visse tilfælde at blive personlige, dog tror jeg ikke, det blev til fjendskab, højst lidt uvenskab. På sognerådsmøderne var der altid en saglig og fordragelig tone.

Brugsen måtte give noget afkald. Det blev klaret på den måde, at F.D.B.'s kredsvikar fik fast station her. Det var en fin arbejdskraft, som var her meget, kun afbrudt, når han blev tilkaldt til andre Brugser. Det var dygtige folk, som senere fik gode stillinger.

Karlsen byggede sit gode hus ved Brugsen og glædede sig til sit otium, som desværre ikke blev langt; men han glædede sig over, at Viggo blev hans afløser, og så må vi vel sige, at det nok ikke havde været rart at se den hårde medfart, Andelsbevægelsen og F.D.B. fik i de følgende år.

Lidt historisk betragtning over de hundrede år

Der skulle gå hundrede år, fra bonden blev fri, til der for alvor begyndte at ske noget. Det var nok gavnlige, da der også skulle en vis oplysning til. Skole-

gang havde ikke været særlig anskrevet på landet. Det var de daglige gøremål, der gik forud. Økonomisk var der ikke råd til de store ting. Mange var afhængig af købmanden i Randers, hvor man omsatte sine varer og fik lidt kontanter og undertiden lån, som kunne være svære at få afdraget. Så var der penge at tjene for prokuratoren.

Købmændene var meget imod Andelsbevægelsen, og det var svært for mange at bryde med dem. Købmændene modarbejdede selvsagt bevægelsen af alle kræfter. Enkelte steder tog købmanden konsekvensen og solgte sin forretning til Brugs.

Sognesparekasserne havde man fået omkring 1850 i forbindelse med Sogneforstanderskaberne. De var nærmest beregnet på opsparing og havde ikke midler til, nok heller ikke vilje til, udlån i større stil.

Andelsbanken blev oprettet på samme idealistiske grundlag; men kom op mod stærke kræfter og måtte give op en tid. De gamle pengeinstitutter indledte en hetz imod den og beskyldte den for insolvens. Den måtte give op; men det viste sig senere, at den havde måske endda større sikkerhed end de bestående, så den rejste sig hurtigt igen. Udviklingen kunne ikke standses.

Nu har vor Brugs bestået i hundrede år og overlevet de senere års for andels-tanken vanskelige kår, og vi må håbe, at noget af de gamles idealisme kan overføres til nye tider. Vaner og varelager har ændret sig enormt i den tid, jeg kan huske. Det, der drejede sig om ører i min barndom, er blevet til kroner, og dem går der mange af over disken.

Vor Brugs har dog stadig personlig kontakt, noget man savner, når man en enkelt gang slippes løs i et supermarked med en indkøbsvogn og skal finde ud af det, for en ældre, væld af tilbud og kvaliteter, der findes.

Afskrift af R. Mariagers: Hørning Sogns Historie

Matr. nr. 54. Brugsforeningen

Bygget på gadejord 1896. Den omfatter hele sognet. Dens første uddeler var Severin Rasmussen, se 49 c. Han styrede den i over 30 år, derefter Aage Karl- sen fra Brørup fra 1928. Der er senere købt lidt havejord fra nr. 4.

Brugsforeningen trænger til udvidelse og køber ca. 1 skp. land fra toften til nr. 2 for en pris af 3.000 kr. og bygger derpå 1933, og de gamle bygninger bliver solgt til Hans Chr. Ørsted fra Virring for 7.500 kr. Han er sadelmager.

Karl- sen er gift med Julie, f. Schmidt fra Tim ved Ringkøbing. Børn Elly, Inga og Viggo.

Matr. nr. 49 i. Ejer: Severin Rasmussen

Dette store og pæne hus blev bygget af Severin Rasmussen 1928 på fællesjor- den, efter at han havde været brugsforeningsuddeler fra oprettelsen, ca. 30 år.

Han tog denne plads uden nogen uddannelse, men passede den udmærket i mange år. Født i Sønderkastrup, gift med Severine Nielsen fra Drastrup. Børn: Marie, gift med gdr. Sofus Alexandersen, Drastrup mark. Magda, gift med Aage Galmstrup, Hejlskov. Ejnar, uddeler på Sjælland. Ane, gift i Knagstrup. Rigmor, lærerinde. Niels, gift med Gudrun, uddeler på Stevns, Sjælland. Alfred i Kongerslev, gift med Karen Nielsen, se 5.

Klaus Moltesen

Plads skal der til

Søndag den 10. december 1933 inviterede bestyrelsen for Hørning Brugsforening til indvielse af den nye Brugsforening.

Inden man kom hertil, havde der været mange drøftelser og møder i byen om dette byggeri. Den gamle Brugsforening, nu tømrer Christensens værksted, havde været i brug siden starten i 1895 og var blevet utidssvarende.

Bestyrelsen havde til generalforsamlingen efteråret 1932 som punkt 4.: Forslag til opførelse af en ny Brugsforening. Afstemningen viste 45 for at bygge og 30 imod.

Hørning Brugs 1938, Uddeler Aage Karlsen og medhjælpere.

Der var to grunde, der kunne købes til formålet. Den ene var, hvor nu Jesper Brynildsen bor, over for forsamlingshuset. De eksisterende bygninger, som dengang var i dårlig stand, skulle så rives ned. Begrundelsen for denne plads var, at den lå midt i byen over for skolen. Skolebørnene kunne let bringe varer med hjem. Imod placeringen talte det lille grundareal med vanskelige tilkørselsforhold. Bygningen skulle i givet fald opføres i to etager.

Den anden grund, som blev den foretrukne, var der, hvor Brugsen endnu findes. Her var mere udenomsplads.

Efter at bestyrelsen havde set på nyopførte butikker flere steder, bl.a. i Egebjerg ved Horsens, fik man det nyoprettede F.D.B. arkitektkontor til at udføre tegninger for byggeriet, netop med Egebjerg Brugsforening som forbillede.

Inden man kom i gang med arbejdet, kom der krav om en ekstraordinær generalforsamling fra 22 medlemmer. Man ønskede på grund af de dårlige tider at drøfte sagen endnu engang, eventuelt udskyde byggeriet. Efter forhandling og afstemning vedtog man at bygge, 52 stemte for 29 imod. På endnu en ekstraordinær generalforsamling vedtog man at opføre Brugsen, hvor den nu ligger med 49 stemmer, for bygning midt i byen stemte 13. Efter disse generalforsamlinger og diverse bestyrelsesmøder kunne man indhente tilbud på byggeriet. Der indkom 51 tilbud. Blandt disse valgte man stort set de lokale håndværkere.

Hele byggeriet alt inklusive kostede ikke over 25.000 kr.

Da mange af Brugsens nuværende medlemmer ikke kender eller husker butikken før omforandringen i 1963, vil jeg forsøge at beskrive den.

Butikkens længde var som facaden i dag. Bagvæggen var der, hvor de første jernsøjler er. Gennem en dør i bagvæggen kom man ud til en afsats med trin op til venstre til bagbutikken. På højre side var døren til kælderen. Fra bagbutikken, som var ca. 4 m. bred gik en dør ud til lageret. Fra lageret var der en opgang til butiksloftet. I muren over mod Elna Mathiesens hus var der en læsserampe med dobbeltdør. Bygningen med den store port og garagen er opført i midten af 1950'erne.

Det som nu er bagbutik var kulrum og vaskehus. Butikskælderen bestod af tre rum. Adgang hertil udefra var en lem under læsserampen til lageret.

Indretningen af butikken var typisk for 1930'erne. Gennem en dør midt i facaden mellem de to butiksinduer kom man ind på klinkegulvet. Ekspeditionsdisken var parallel med facaden. Til venstre var en glasdisk med manufaktur og til højre disken med isenkram. Bag disken var der bræddegulv (knastfri pitch pine). Der var gjort mere ud af inventaret end tilfældet er i dag. Der var malede hylder indrettet til de specielle formål, garnreoler, stofhylder o.a., samt hylder med glas foran til chokolade, krydderi og tobaksvarer. Der var en kaffemølle med to store forkromede beholdere.

Man gik ikke som i dag selv rundt og fandt varerne, men derimod afleverede

man en bestilling ved disken, hvorefter personalet hentede varerne på hylderne bag disken og på lager og i kælder.

Næsten alt salg foregik på kredit, man havde kontrabog til at registrere købet. Årets overskud fordeltes i forhold til det dividendeberettigede køb.

Varesortimentet var væsentlig forskellig fra i dag. Der var ingen dybfrost, kødvarer, frisk brød og mælk, ikke de mange forskellige cornflakes og andre morgenmåltidsprodukter, vaskemidler, kosmetik og frisk frugt. Der var mel, gryn (4 slags bygryn), sukker - der var blød sæbe, soda og sæbespaner. Næsten alt kom hjem i løs vægt i 50 eller 100 kg sække, eller tromler og tønder. En væsentlig del af personalets tid blev brugt i bagbutikken til afvejning i 1 - 2 og 5 kg poser.

Der var til gengæld betydelig flere varer inden for manufaktur og isenkram. Der var garn, strømper, stof i metermål, arbejdstøj, selv et stort udvalg i pynteknapper og brodergarn.

Der var søm, skruer, redskaber som grebe, skovle, forke og diverse skafter her til. Der var reb, drivremme og jerntøj til kreaturer. Til brug i husholdningen var der gryder, pander, glas og andet porcelæn. Endelig var der et stort salg i markfrø og bindegarn.

Et kapitel for sig selv - En ting, som ikke fandtes, var øl og spiritus.

I §2, 2. punktum i love for Hørning Brugsforening står ordret: »Bajersk øl og

Hørning Brugsforening set udefra ca. 1938.

anden spiritus må ikke under nogen som helst form indføres i foreningen eller være genstand for uddeling til foreningens medlemmer«.

Når Brugsen så konsekvent var »tørslagt«, skal det ses med den tids øjne. Afholdsbevægelsen stod meget stærkt. De, som stiftede Brugsforeningen i 1895, havde set hvilke sorger og problemer, den billige brændevin havde forvoldt i byen.

Sidst i 1940'erne var der flere gange forslag om at optage øl og vin i varesortimentet. Efter flere følelsesladede indlæg på generalforsamlingerne vedtog man omkring 1950, at øl og vin kunne købes af medlemmerne.

Krigen 1940-45 med dens mange restriktioner og rationeringer gav mange problemer for Brugsen. Næsten alle de daglige forbrugsvarer var på »mærker«. Mærkelig nok blev tobaksvarer ikke rationeret på »mærker«. Den lille del, der kom til Brugsen, skulle fordeles af uddeleren blandt medlemmerne. Det kunne synes som en nem opgave; men tobak var næsten hård valuta, så selv ikke rygere skulle tilgodeses. Når månedens tobaksration kom fra FDB's afdeling i Randers, blev den opbevaret i pengeskabet, indtil den kunne udleveres til medlemmerne. Først i 1952 ophørte rationeringen af smør, kaffe og sukker.

I begyndelsen af 1960'erne kom selvbetjeningssystemet, og mange brugser bl.a. Hørning blev gennemgående ændret. I sommeren 1963 blev den nuværende butik åbnet.

Viggo Karlsen

Hørning Brugs 1970-1985

Når jeg her i anledning af 100 året for Hørning Brugs skriver lidt fra tiden som formand for Brugsen (1973-1985), vil jeg begynde med at gå tilbage til 1968.

FDB nedsatte det pågældende år et planlægningsudvalg med henblik på at danne Danmarks Brugsforening, det vi i dag kalder DB. Udvalget kom med et materiale, der viste, at halvdelen af de 1562, der var med i deres undersøgelse, havde tilbagegang i omsætning i året 1966-67, og 506 foreninger havde negativt driftsresultat. Derfor konkluderede udvalget, at mange hundrede foreninger vil ophøre med at drive selvstændig butiksvirksomhed i de kommende år.

Det resulterede i, at FDB's vedtægter blev ændret på generalforsamlingen, som fandt sted den 25. maj 1971 i KB-hallen i København. 3.300 deltog i generalforsamlingen, 91,1 % af alle stemmeberettigede. Vedtægtsændringen gik ud på, at Brugsforeninger kunne fusionere, og at FDB skulle kunne drive detailhandel. For at ændre vedtægterne skulle 66⅔% af de fremmødte stem-

me for. Efter en lang og meget hård debat blev vedtægterne ændret, da 69,1 % af de afgivne stemmer stemte ja.

I januar 1973 fusionerede HB (Hovedstadens Brugsforening) med FDB. HB havde i 60'erne overtaget næsten alle bybrugsforeninger. Fra nu af drev FDB selv butikker over hele landet. Efter min mening er det nok det største nederlag, Brugsforeningens oprindelige ånd har fået. Det lokale ansvar blev taget fra medlemmerne. Hvis en butik ikke kunne give overskud, kunne man bare lade FDB overtage den. Når den så efter få år blev lukket af FDB, kunne man give FDB skylden.

I 1970'erne og 1980'erne blev det sværere og sværere at være en lille landsbybrugs. Det mærkede vi også her i Hørning. Der kom et andet indkøbsmønster. Lavprisvarehuse skød op. Bilka i Tilst i 1970 betød nok ikke så meget for Hørning. Værre var Haudals i Paderup, som blev åbnet i august 1979. Samtidig kom discountkæderne over hele landet, som sælger hurtig omsættelige varer næsten uden betjening. Og sidst men ikke mindst kom det på mode med tilbudsvare.

Kundernes trofasthed over for lokalbutikkerne forsvandt delvis. Det blev en sport at køre efter tilbudsvare. Det er nok aldrig gået op for os kunder, at det med gyngerne og karrusellerne også fungerer inden for dagligvareområdet. Butikkerne skal stadigvæk have deres avance.

Sammen med landets øvrige Brugser mærkede vi her i Hørning også at FDB blev sværere og sværere at samarbejde med. I stedet for at FDB skulle være medspiller, mærkede vi dem mere og mere som modspillere. Vi var og er efterhånden blevet en lille ubetydelig brik for dem. Det er mit indtryk, at for FDB er der ikke noget, der hedder solidaritet, i hvert fald ikke over for de mindste brugser. Det mærker vi desværre også her i 100 året, hvor vi på grund af elektronisk medlemskort måske bliver skrottet af FDB.

Det får mig til at citere forhenværende førstedirektør for FDB, Ebbe Groes. Han udgiver i 1978 en bog om bevægelsen, hvor han blandt andet skriver: »I de senere år har jeg set så mange afskrækkende eksempler på, hvad manglende solidaritet kan føre til for en række europæiske brugsforeningsbevægelser. En tanke som »lad bare Fanden tage den bagerste, der er langt fra bunden op til mig« har alle steder, hvor den har vundet indpas, været ødelæggende for den pågældende bevægelse«.

Selv om min tid som formand for Brugsen gav mange bryderier, var det heldigvis også spændende år. Vi, uddeler og bestyrelse, forsøgte som nu at leve op til medlemmernes krav. Men vi var jo også betroet ansvaret for Brugsens økonomi.

Med Ove og Rita Kristensen som uddelerpar, skulle der ske noget i Brugsen. De havde »gå på modet«. I 1973 blev vareturen afskaffet. Det var nok lidt svært for os medlemmer uden for Hørning at forstå nødvendigheden deraf. Derfor var det glædeligt, at de følgende år viste pænt stigende omsætning. En

forandring for Brugsen var også 1974, da Ove og Rita flyttede i eget hus. Det var en helt anden situation, at det var lejere, der boede i Brugsens lejlighed. Indtil da havde det altid været uddelerfamilien.

I 1977 blev der købt en køler mere til butikken. Det betød, at vores ferskvareromsætning det pågældende år blev forøget med 40%. Det var desværre også året, hvor dividenden blev afskaffet. Dividenden havde siden Brugsens start været en vigtig del af fællesskabet. Jeg mener, at det var i midten af 1920'erne der blev udbetalt helt op til 14% i dividende. Men vores konkurrencesituation var efterhånden blevet så hård, at hvis vi ville overleve, måtte vi afskaffe dividenden. Samme år blev vores vedtægter lavet om, fra solidarisk ansvar til begrænset ansvar. Desværre var der også to af vore nabobrugser, der måtte lukke, V. Alling og Fausing.

I januar 1978 var vi til debatomøde i Assentoft angående regionplan, hvor det indgik, at Haudal søgte tilladelse til opførelse af lavprisvarerhus i Paderup. Efterfølgende sendte vi en protestskrivelse til både amtsråd og Sønderhald kommune, da vi mente, det var en trussel mod vores lokalsamfund. Haudal åbnede sit lavprisvarerhus i Paderup i august 1979. Det medførte en stærk pris-krig, som vi var stærkt berørt af. Priskrigen var hårdest ved Haudal, for allerede i juni 1980 overtog FDB hans forretning. Dermed var OBS i Paderup skabt. For os var det som at komme fra asken og i ilden. Nu var det lige pludselig Brugsens varer, man kunne købe billigere i Paderup. I de følgende 5 år jeg var i bestyrelsen for Brugsen, førte det til mange diskussioner mellem Hørning Brugs og FDB - OBS. Vi fra Hørning mente ikke, vi fik en rimelig indkøbsmulighed til vores Brugsforening i forhold til FDB's egen butik OBS. Om vi ikke opnåede andet, blev vi i hvert fald kendte på vores kredsgeneralforsamlinger. Det førte også til, at kredsen i september 1984 havde en »åben hus« aften i Hørning og OBS for uddelere og bestyrelser. Ikke mindre end 135 tilidsvalgte besøgte vor Brugs den aften. Ved et efterfølgende traktement i OBS's cafeteria fik forsamlingen en orientering fra henholdsvis OBS og Hørning. Jeg tror, et stort flertal fra forsamlingen havde forståelse for vores situation som lille landbrugsforening. Nok om OBS.

Den største investering i min periode i Brugsen var i 1977, da Brugsen måtte have taget udskiftet. Men vi klarede det dog uden at komme på lånemarkedet.

I foråret 1978 opsigte Ove sin uddelerstilling, da han havde fået job som bogholder i Allingåbro Centralforening. Så stillingen som uddeler blev opslået ledig fra 1. maj 1978. Der kom 3 ansøgere, førstemand Lars Bo Jensen. Trige, førstemand Mads Christensen, Randers og uddeler Henry Jensen, Glarbo.

FDB havde fået en anden ansættelsesmetode. Vi fik hjælp fra to konsulenter, og så blev ansøgere og bestyrelse inviteret til Viby, hvor ansættelsessamtalerne skulle foregå. Men da jeg kom til bestyrelsen med den besked, vendte de tommelfingeren nedad. Vi skulle aldeles ikke til Viby. Vi kunne samles i Krogsa-

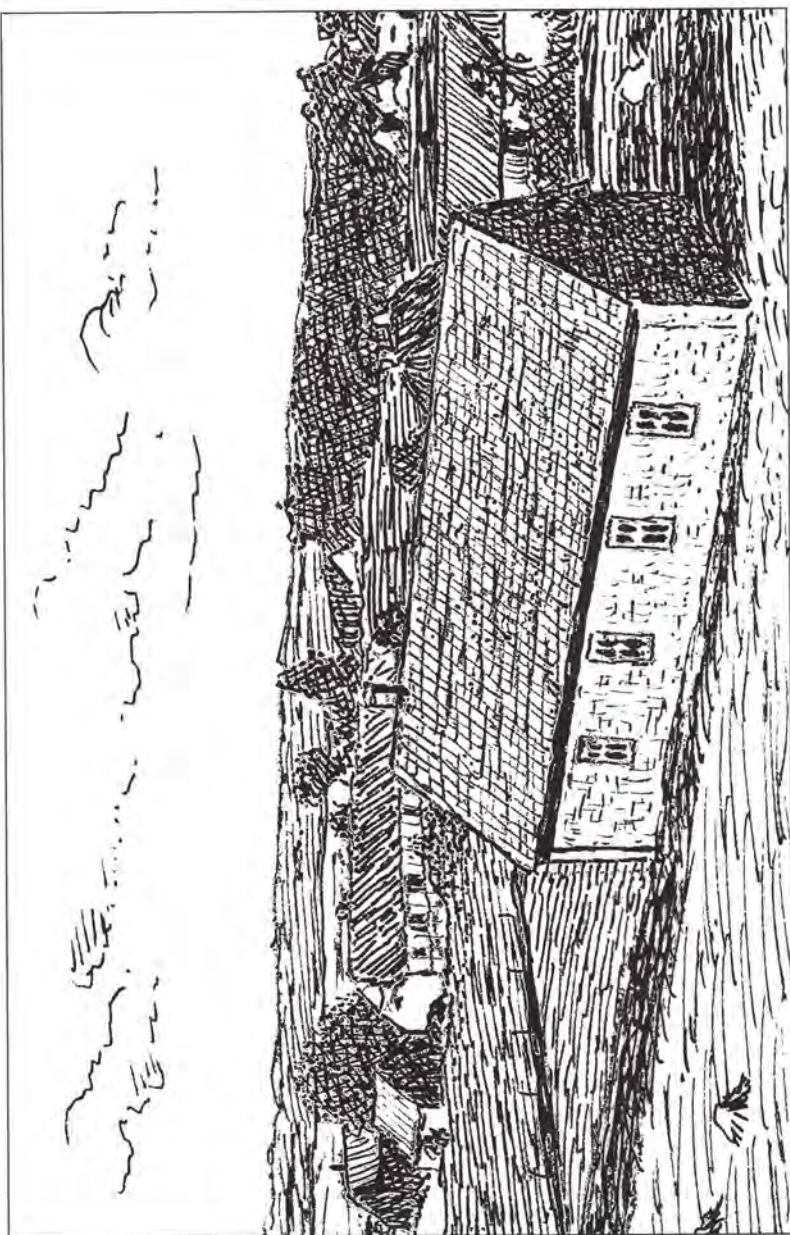
ger. Det skulle være en aften og ansøgerne skulle have deres ægtefæller med, da ægtefællen var næsten lige så vigtig som uddeleren. Så det måtte FDB's konsulenter acceptere. Det gik da også udmærket.

Som i jo ved blev det Henry og Betty valget faldt på. Trods en vanskelig tid med hård konkurrence og en butik mere i Hørning, blev det til nogle gode år i Brugsen. Alle andre små brugser i vor kommune forsvandt. En del år før lukkede Drastrup, Hannebjerg og Aarslev Brugs, siden V. Alling og Fausing, og sidst Ø. Alling og Uggehus. De sidste to var nok lige ved at tage mødet fra os.

Grunden til at Hørning Brugs har kunnet overleve, da de andre små brugser lukkede, tror jeg er, at vores skiftende uddelere har forstået at holde udgifterne nede.

Til slut vil jeg omtale vores generalforsamlinger. Det er jo der, demokratiet skal vises og Brugsens linie lægges. For at vi kan få en god generalforsamling, er det vigtigt at medlemmerne møder op. Vi oplevede op gennem 70'erne, at tilslutningen blev mindre og mindre. I 1977 blev vi i bestyrelsen enige om at gøre vores generalforsamling mere indholdsrig og spændende. Det betød, at beretningen skulle være knap så tør og fællesskabet efter generalforsamlingen mere livlig. Vi oplevede da også de følgende mange år, at der mødte 60 - 80 medlemmer op til vores generalforsamlinger. Det blev til mange gode debatter og særdeles festlig samvær. Med håbet om at Brugsen fortsat må være vores indkøbs- og samlingssted, vil jeg ønske vores uddeler Kirsten og vores bestyrelse tillykke med 100 året og tak for jeres indsats.

Kaj Nielsen, Krøgsager

Langkastrup Forsamlingshus i den ældste tid.

Langkastrup

Forsamlingshus 100 år

AF INGER RASMUSSEN

Med Grundtvigs tanker og ideer, højskolernes opståen og landbougdommens mulighed for højskoleophold og oplysning opstod tanken om et samlingssted i landsbyerne. Et sted hvor man kunne samles til foredrag, møder, gymnastik og fester.

I Langkastrup havde man i flere år benyttet en stor stue i huset Toftevej 12; den kaldte man Salen.

I den gamle protokol for Interessentskabet for opførelse af et forsamlingshus i Langkastrup kan man læse følgende:

*1895. Generalforsamling afholdes i Langkastrup Sal d. 26. marts, hvor følgende blev forhandlet og vedtaget.

1. Det vedtoges at bygge forsamlingshus i Langkastrup, nemlig paa Rasmus Bais toft, hvor bestyrelsen havde opmaalt et stykke jord til fraskilning, hvilke omkostninger vil falde paa Interessentskabet. Pladsen til huset er: 51 alen lang fra syd til nord. 30 alen lang vest til øst og 40 alen fra skolevejen.
2. Det vedtages at købe stenene ved Floes Teglværk, til priser 18 kr. helbrændt, 16 kr. halvbrændt pr. 1000 sten.
3. Det overlades bestyrelsen at gøre indkøb af de øvrige materialer efter sit bedste skøn.
4. Det vedtages at arbejde med husets opførelse. Skulle udbydes til licitation, ikke offentlig, baade samlet og delt.
5. Det vedtages at udsætte indmelding i interessentskabet paa samme betingelser som de øvrige, i 14 dage, nemlig til den 9. april. Dem der indmelder sig

- senere, vil have at betale en passende godtgørelse i forhold til det arbejde, som de øvrige Intressenter have udført, efter bestyrelsens skøn.
6. Det bestemtes at huset skulle være færdig d. 1. august dette aar.
7. Man enedes om at rette henvendelse til lokale haandværkere. Licitationen afholdtes d. 7. april 1895.

Den første bestyrelse: Kresten Knudsen, Langkastrup
Rasmus Jensen, Ammelhede
Jørgen Pedersen, Langkastrup
Søren Madsen, Højgaard
Revisorer Smed Hans Hansen, Langkastrup,
Jens Brask Rasmussen, Ammelhede«

*Gymnastikpiger
1917.*

Licitation afholdtes 7. april. Følgende blev antaget: Murer Peter Gertsen, Langkastrup, til prisen 220 kr., Tømrer Søren Madsen, Højgård, til prisen for tømrer- og snedkerarbejde 560 kr., kampestensmurer Kristen Poulsen, Uggelhuse, til prisen 65 øre pr. kvadratalen ydermur og 35 øre for skillerum. Endvidere at formanden skulle købe kalk og Rasmus Jensen muregrus hos Kristen Nielsen. Bestyrelsen havde købt kampesten af Rasmus Bai for 20 kr., et dige omkring hans have. Det vedtages at låne pengene i Virring-Essenhæk Sparekasse, først 1000 kr. på 6 uger, senere resten.

15. september 1895 afholdtes aktionærmøde i Langkastrup. Herom anfører den gamle protokol:

- »1. Oplysninger gaves af formanden om bygningsarbejdets udførelse, udgifterne derved, baade de betalte og de resterende, ligesaa for indtægternes vedkommende, de betalte og resterende aktionærbidrag.
2. Laanet for huset opgjordes saaledes: Der laanes 2500 i Virring-Essenhæk Laane- og Sparekasse, at indbetale og forrente i 15 aar, med forrentningstider 15. marts og 15. september.
3. Benyttelsen af huset.
4. Foredragsforeningen betaler 3 kr. for hvert møde, deri indbefattet belysning og rengøring.
5. Gymnastikforeningen 15 kr. aarlig.

Gymnaster 1922

6. Kommuneskolerne hver 10 kr.
7. Politiske møder mindst 2 kr.
8. Kvægavlsforeningen 2 kr. for hvert møde eller 5 kr. aarlig.
9. Heste- og Hornkvægsforeningen 2 kr. for stuen, 3 kr. hvis salen benyttes, eller 7 kr. aarlig.
10. Mejerimøder 6 kr. hvert. Andre møder af forskellig art bestemmer bestyrelsen i de enkelte tilfælde. Baller betales med 10 kr. hvert, desuden 25 øre for hver deltager, mand eller kvinde, som ikke selv, eller hvis forældre eller husbond ikke er aktionær. Ligesaa betales 25 øre af hver person, som en aktionær indfører eller tager med sig. Nye aktionærer kunne foreløbig optages paa samme betingelser som nuværende indtil næste medlemsmøde. 1 aktiebidrag 1,20 kr., landmænd dog ikke under 2 aktier. Bestyrelsen besørger rengøringen med dertil lejet arbejdskraft. Det vedtages, at nogle uregelmæssigheder ved murerarbejdet afgøres, saa at mureren betaler cementet ved omlægning af kjøkkengulv. Aktionærer som ikke har betalt deres femtedel af aktiebeløbet inden indvielsesfesten, betragtes som ikke aktionærer. Dog forbeholder bestyrelsen sig ret til at inddrive aktierne ifølge vedtægterne. Skytte- og gymnastikforeninger betaler 5 kr. pr. bal.«

Ifølge det første aktionærmøde skulle der holdes en indvielsesfest, men den er ikke beskrevet i den ellers meget omhyggeligt førte protokol. Ved mødet den 10. april 1896 bestemmes, at hvert medlem, som er kørende, skal køre 2 læs grus en bestemt dag efter sædetid fra Floes Teglværk, og ikke kørende hjælpe til med læsningen.

3. oktober 1898 var der aktionærmøde i forsamlingshuset. Her drøftedes igen en række økonomiske spørgsmål. Således indbetaling af 1 kr. pr. aktie. Foredragsforeningen må fremdeles betale 3 kr. pr. møde, mens gymnastikforeningen nu kan nøjes med 10 kr. om året. De fleste, der benytter huset, må fortsat betale det samme som hidtil, men i et enkelt tilfælde regulerer man opad: politiske møder skal nu betale 3 kr. Når der afholdes baller er prisen stadig 10 kr., men nu med tilføjelsen, at deltager under 40 par, slipper man med 8, og kan man helt undvære spiritus, er der yderligere 2 kr. at spare. De 25 øre af ikke-medlemmer opkræves af karlene. Drenggymnastikforeningen skal af med 5 kr., mens Skytte- og gymnastikforeningsballer nu koster 8 kr., uden spiritus 6, men det er stadig en forhøjelse i forhold til den allerførste tid.

Bestyrelsen i 1898 er ikke helt identisk med den oprindelige. Mødereferatet er underskrevet af: Jørgen Pedersen, Anton Johansen, Ove Axelsen, Jens Brask, Mads Andersen, Morten Karlsen, Peder Hemmingsen, S. Simonsen, Niels Munk, M. J. Hjortshøi, Kristen Knudsen, S. Mogensen og Petersen Steen.

Ved indhegning af forsamlingshuset i 1908 viste det sig, at vejen til byen ville blive temmelig smal. Det bestemtes derfor at give Rasmus Bai en erstatning på

10 kr. for at få så meget mere jord, at vejen kunne blive 10 alen bred med afrundede hjørner. På samme tid er betalingen til rengøringskonen fastsat til 30 kr. årlig. I 1910 vedtoges det, at drengene ikke må gøre gymnastik i forsamlingshuset.

24. oktober 1911 er der aktionærmøde. Her beskæftiger man sig igen med betalingen for de forskellige ydelser, såvel på indtægts- som på udgiftssiden. Det vedtages således, at aktier betales med 50 øre pr. stk. Nu gøres der forskel på karle- og pigegymnastik; for karlene må foreningen af med 15 kr., for pigerne kun 10 kr. Ungdomsboller koster 10 kr. for hvert. Udenbys ungdom må ikke komme til foreningsballerne med mindre de to tilstedeværende bestyrelsesmedlemmer giver tilladelse. Og så er der blevet brug for et nyt komfur. Endelig er der kommet en ny form for fest i huset til i forhold til den ældste tid, sølvbryllupper. For en sølvbryllupsfest i forsamlingshuset må man betale 3 kr.

17. december 1913 vedtages det at opstille en kakkellov i salen. Det fører til, at der ved møderne fra dette tidspunkt forekommer to priser for benyttelse af huset, en med og en uden varme. Således vedtager aktionærmødet 1. december 1916, hvor der igen opkræves 50 øre pr. aktie, at foredragsforeningen skal betale 4 kr. for salen, dog 5 kr. med varme. Ved samme lejlighed omtales børnene. De må få to baller om året, foruden arrangementer i forbindelse med jul og fastelavn. Nu skal gymnastikforeningen betale 15 kr. for hvert hold; der gøres ikke længere forskel. Også en række andre priser remses op: heste- og hornkvægforeningen 3 kr. pr. møde, mejerimøde 6 kr., ungdomsforeningen betaler 10 kr. for et bal, ligesom de fleste andre. Virring Ungdomsforening betaler enten 30 kr. årlig eller 5 kr. pr. møde, og det er med varme. Det er også i 1916, man bestemmer sig for at plante hyld omkring huset.

I 1919 tager man fat på praktiske problemer: der bygges nødtørftshus ved forsamlingshusets nordre gavl, og der indrettes et muret møddingsted til asken. Husets brandforsikring sættes op. Endvidere lejer forsamlingshuset et stykke jord på 99 år, som ligger nord for huset, af Kristen Knudsen. Lejen er en gang for alle 50 kr. Jordstykket har samme bredde som det øvrige, der i forvejen tilhører forsamlingshuset, og går mod nord til Floesvejen. Det oplyses, at forsamlingshuset betaler halvdelen af omkostningerne, men hvem der betaler den anden halvdel, melder historien ikke noget om.

I 1924 bliver der indlagt elektrisk lys i huset. Det medfører, at der igen må justeres på priserne. Leje af salen til møder kommer til at koste 8 kr.; heraf går de 2 kr. til lys og varme. Aktierne koster nu 5 kr., men så bliver der også råd til nyt gulv i salen.

12. oktober 1927 vedtages det at bygge nyt nødtørftshus, samt at plante om forsamlingshuset. Ved denne tid er man nået op på 25 kr. årlig for gymnastikforeningens benyttelse af salen, og så skal der endda betales ekstra, hvis der

også dances folkedans. Der må kun tændes 12 lamper, og et bestyrelsesmedlem skal være tilstede for at påse, at lyset ikke bliver misbrugt. Ungdomsföreningen betaler 26 kr. for et bal, men der må ikke averteres i bladene om afholdelse af et bal. Endelig må berusede personer ikke få adgang.

Der er aktionærmøde to gange om året, og bestyrelsesmedlemmer bliver jævnlig udskiftet. Der er et medlem fra hver af byerne Floes, Virring, Ammelhede og Langkastrup. I 1929 bliver huset kalket og malet og taget repareret. Men allerede i 1930 diskuteres der om at bygge to fag til den sydlige ende af huset. Det blev ikke til noget. Til gengæld bestemte man sig for at opsætte brædder i gangen til knagerækkernes højde i stedet for at male. Resten af huset skulle males udvendig og indvendig. I køkkenet skulle grubekedlen flyttes, og der skulle købes nyt komfur.

29. september 1935 blev samtlige andelshavere med damer ifølge protokollen indbudt til festlig sammenkomst i anledning af forsamlingshusets 40 års jubilæum. Der står dog ikke noget nærmere om festen.

Da man ved denne tid igen beskæftiger sig med taksterne for husets benyttelse, nævnes det, at Virring og Hannebjerg skolars juletræer skal være gratis. Det er nu et generelt træk, at der er en række grundbeløb, hvortil skal lægges 2 kr., hvis man vil have varme. Mon ikke alle ville det, så det var uden betydning, hvad det kostede uden varme. Hvis man derfor lægger de to kr. til, får man flg. priser: ungdomsballer 16 kr. + 2 kr. for hver time efter kl. 2, møder i stuen 5 kr., i salen 12 kr., foredragsforeningen 10 kr. Nogle takster opregnes nu på en anden måde end før. Gymnastikforeningen betaler 1 kr. pr. aften, også for børnegymnastik (her er der nok ikke brug for varme). Sølvbryllupper koster 15 kr. for aktionærer, 25 for ikke aktionærer, børneboller 10 kr. Udlån af borde og bænke betales med 1 kr. af ikke aktionærer, mens aktionærerne slipper med det halve. Folkedans skal koste 5 kr. for 2 timer, derefter 2 kr. pr. time, danseskolen betaler 5 kr. for første hold, 3 kr. for andet og 2 kr. for tredje. Elisa Pedersen fæstedes til at rengøre huset for 60 kr. uden, 70 med gymnastik og 80 kr., hvis der er 4 hold.

De nulevende medstiftere af forsamlingshuset bliver udnævnt til æresmedlemmer; det er Kristen Knudsen, Morten Carlsen, Jens M. Sørensen, R. Bai, M. Hjortshøjs enke, E. Albæks enke, Smed P. Hansen, Kr. Larsen, Laurs Kristensen, Jørgen P. Aarslev, alle af Langkastrup; Anna Frandsen, Ove Axelsen, Kirsten Kristensen, Virring; N. Munk, Mads Andersen, Ammelhede; Martinus Jensen, Pauline Boldsen, Floes; R. A. Jørgensen, Uggelhuse; Søren M. Sørensen, Hørning.

Ved bestyrelsesmøde 7. maj 1936 vedtages det at købe 2000 tørv fra Pindstrup Mosebrug og resten af brændslet i brugsen i Hannebjerg.

Virring Kirke skal under reparation denne sommer, og gudstjenesterne afholdes i forsamlingshuset; man vedtager, at det skal være gratis, dog skal der betales 10 kr. til rengøring.

I 1940 blev alle vinduer mørkelagt med krydsfiner.

I 1941 indhentede man tilbud på en udvidelse af forsamlingshuset. Der skulle bygges forgang og garderobe, køkkenet udvides med opgang til loftet, bygges skorsten og købes ny kakkelovn. Murer Gertsen gav tilbud på køkken og kakkelovn, 1120 kr., tilbygning 2600 kr., tømrer Jensen, Slyngborg, 2641 kr. Det vedtages at nøjes med ændringen af køkkenet og en ny kakkelovn nu.

Den 13. maj 1945 blev det på et bestyrelsesmøde bestemt, at hele huset skulle males indvendig og udvendig af maler Clemmensen. Tømrer Brøste skulle istandgøre huset. Køkkenet skulle kalkes, skænkestuen males og loftet hvidtes, kammeret på loftet og balkonen kalkes. Udgifterne på 950 kr. ville man søge dækket ved en pakkefest for beboere i Floes, Langkastrup, Virring og Ammelhede d. 3. august og d. 4. august for samme byers ungdom et par timers dans efter pakkefesten. Taksten for udlejning hæves med 10%.

Forsamlingshuset var efterhånden for trangt, når der var fester. I flere år havde man diskuteret udvidelse af huset, og i 1949 blev det besluttet at gøre noget ved sagen. Bestyrelsen fik lavet en tegning, der viste en sal, som var 14 m lang, 10 m bred, med scene og ny garderobe og nye sanitetsforhold. Overslaget var på: murerarbejde 9.700 kr., tømrerarbejde 17.150 kr., dertil sanitet og elektricitet. Huset var indrettet med indgang i gavlen, man kom ind i en lille gang, til højre var køkkenet, ligefrem skænkestuen, hvorfra der var trappe til balkonen, hvor der også var et lille kammer. Fra skænkestuen var der indgang til salen. Det var nu tanken at bygge om, så den gamle sals længde blev den nye sals bredde.

Langkastrup Forsamlingshus som det kom til at se ud efter ombygning.

2. april 1949 afholdtes ekstraordinær generalforsamling. Man fik oprettet et nyt interessentselskab. Der blev tegnet aktionærer. Kontingentet blev sat efter ejendomsskyld.

Den første bestyrelse for det nye interessentselskab blev: Almind Frost, P. Albæk, Langkastrup, N. Brøste Christensen, Slyngborg, Peter Rasmussen, Højgård, Peter Graabæk, Ammelhede, Søren Nielsen, Virring og Mogens Hermansen, Floes. Der holdtes bestyrelsesmøde 8. april 1949. Tilstede var her også Axel Skipper, der på P. Skippers vegne solgte 2 m jord på hver side af forsamlingshusets grund, fra skellet mod syd til Floesvejen mod nord, heri indbefattet det tidligere lejede jord. Prisen var 200 kr. Forsamlingshuset betaler alene udgifterne ved handelen.

23. april 1950 bortliciteres ombygningen: murer Kjærsgaard Kristensen, Virring, 10.167 kr., tømrer Brøste Kristensen og Peter Jensen, Slyngborg, 16.500 kr., sanitet Harald Jensen, Langkastrup, 1.577 kr., installatør Justesen, Allingåbro, 1.468 kr. og maler Dørge, Allingåbro, 926 og 2.663 kr.

27. oktober 1950 blev der holdt åbningssammenkomst. Samtlige håndværkere og medhjælpere var inviteret til spisning, aktionærerne til kaffe og en svingom.

Langkastrup forsamlingshus er stadigvæk et velfungerende hus med mange aktiviteter og fester.

I forsamlingshuset hænger den gamle bytromme. Den stilles der tit spørgsmål om. Bytrommen blev brugt, når der skulle indkaldes til møder af forskellig art, samt hvis der var brand. Et specielt møde var, når der indkaldtes til »Græsjævning«. Et stykke byjord blev på skift benyttet af landsbyens beboere. Betaling for dette var »at holde græsjævning«, d.v.s. indkalde til spisning, via trommeslageren, når året var omme. Trommeslageren, der var ansat af bylauget, gik rundt i byen og slog på tromme. Der blev slået med én trommestik, når der var brand, og med to, når der var møder. Så kunne man gå ud på vejen og høre nyt. Ingen kan tilsyneladende huske, hvornår trommen kom til forsamlingshuset, eller hvor den var forinden. Lokalkendte svarer næsten altid på disse spørgsmål: »Den har jo været der hele tiden.« Men mon der dog alligevel ikke er nogen, der ved lidt mere?

Om landsbyen Drammelstrup

AF EJVIND RYGAARD

Drammelstrup er en lille landsby, som består af 7 almindelige gårde, 2 mindre og 7 andre beboelser, hvor der har været mere eller mindre jord dyrket og med fra en enkelt op til 4 køer. Der er nedrevet 3 huse og 1 gård, som ikke er genopbygget.

Drammelstrup ligger efter nord- og østsiden på et meget fladt terræn, mod syd er den omgivet af høje bakker med Helligbjerg som det dominerende. Det meste af jorden er af sandet beskaffenhed. Arealet mod Allingåbro er siden blevet afvandet. Det er det mest dyrkningssikre. På sandjorden og de bakkede marker kunne de tørre somre, som vi førhen har haft, være meget tvivlsomme.

Drammelstrupvej går fra hovedvejen til Allingåbro. Vejen fra Drammelstrup til Grund kaldes Jordrampen, og så er der Trekronervej, som går til Gammel Estrup. Ca. 50 m nord for Jordrampen er der noget tilbage af den grønne vej, som gik fra Grund Kær til Gammel Estrup. Der gik ligeledes en vej op til skolen; den gik igennem skolegården og blev meget benyttet af beboerne, for når man gik den vej, var man oven for bakken, når man skulle med rutebilen, og det var billigere. Dengang bilerne kørte med trægas, kunne de heller ikke holde neden for bakken, da skulle de helst have tilløb. Midt i byen gik kirkevejen. Den gik over hovedvejen bag Tage Thomsens bilværksted og kom ud ved bageriet. Med tiden kom den jo ikke til at svare til sit navn, men den var ikke sådan lige at få nedlagt. Sønderhald Kommune var villig nok, men så kom der en protest mod nedlæggelse, og efter tre år gav Landbrugsministeriet en tilladelse for de første 800 m, til hvis glæde det så end blev.

Ejendommen Jordrampen 4 beboes stadig. Ca. 100 m fra denne var der i 1900 en snedker Jens Olsen Valbjørn, og en tid hed hans hus Valbjørnhuset. Men

da Marie og Christian Christiansen købte det i 1926, kom det til at hedde Dukkehuset. Det var et kønt lille stråtekt hus med et lille udhus til. De fik tre børn, så der var ikke plads til de store armbevægelser. Alle tre kom senere til at bo i Auning, og der flyttede Marie og Christian også hen i 1958. Huset blev jævnet med jorden, og et nyt skulle bygges; grunden blev også støbt, men så skete der ikke mere.

Det var i 1910, at Anders Christian Sørensen begyndte at grave mergel ved Jordrampen 3, men i 1911 solgte han til Severin Boje i Allingåbro, og da viste det sig, at der var et stort område med grus og sten, og det blev en stor forretning. I 1926 byggedes en cementfabrik, hvor der blev lavet alle slags rør og vandtruge og tagsten.

Jensine og Ejnar Sørensen har boet i deres hus i grusgraven siden 1928, og Ejnar har altid arbejdet som cementstøber. Det var et hårdt arbejde, for det var jo ved håndkraft det hele. Ejnar døde i 1984.

I skellet næst efter Boje lå en grusgrav tilhørende Anders Mikkelsen i Grund. Alt hvad der blev solgt derfra stod Anders og harpede, og sønnen Karl kørte med heste og to kassevogne, mest til Allingåbro. Men det særlige ved det var, at uanset vejret sad Karl på forsmækken og svingede med en lille pisk, og altid, enten det var læs eller tomme vogne, så gik hestene i skridtgang. Ordet stress var ikke opfundet dengang.

På Trekronervej 8 boede der i 1912 en smed Anders Severin Nielsen. Så kom der en tid, hvor huset skiftede ejer hvert andet eller tredie år. I 1933 overtog Gusta og Carl Magnussen stedet. De kom oprindeligt fra Sverige, men havde boet i Hessel ved Alsø. Carl var børstenbinder og meget dygtig til at lave alle slags børster. Han cyklede rundt i omegnen og solgte sine varer og opkøbte både heste- og kohalehår. Carls syn var ikke for godt, han brugte meget stærke briller. Han ville gerne have en lille en til halsen, og det at køre ude i al slags vejr tog på helbredet. I 1950 blev der lavet lejlighed i det lille hus ved siden af, og de fik deres aldersrente. Da fik de det noget bedre. Carl Magnusen var født i 1873 og døde i 1958, Gusta var også født i 1873 og døde to år efter ham i 1960.

Gården der ligger på Jordrampen nr. 1, har nu matr. nr. 2b. Nr. 2 har naturligvis engang været en ejendom, men blev delt i to, da to brødre begge skulle have andel i den. I 1869 fik Jens Jensen skøde på 2b. Fra Folketællingslisten 1890 ved vi, at Jens Jensen da var 49 år, hans hustru Ane Marie Jensen 50. Af børn havde de Jensine Kirstine 21 år, Anders Kristian 15 år, Kjersten Maria 13 år, Jenny Marie 10 år og Ane Sofia 7 år. Denne lille pige døde, da hun var 9. Jensine Kirstine blev i 1895 gift med Jens Sørensen Bode. De fik skøde på gården i 1911, og det er Aksel Sørensen Kusks forældre. Aksel Kusk var født i Bode i 1897. Han blev gift med Katrine Bieder i Ørsted i 1903. Gården i Drammelstrup overtog de i 1926. Han fik kun 12 år som landmand, og det blev de svære år i trediverne. Det var trange tider for mange, og det var nok

heller ikke landbrug, der havde hans største interesse. Han kunne male; han havde malet et billede af gården, som var med på en udstilling, og det fik han meget ros for. Han cyklede tit til Randers og til Allingåbro. Det var på en af disse ture han blev syg og sad i grøften. Han døde 5-12-1938, 41 år gammel. Katrine overtog nu gården og drev den videre, og på de vilkår og med de midler hun havde at gøre med, tror jeg de fleste havde mistet modet. I årene 1940-41-42 og igen i 1947-48 havde vi de hårde vintre og de meget tørre somre; da var der en meget lille høst. Det var let jord og bakkeskråninger, og der var kun lidt gødning. Sommetider kunne man på græsmarken ikke se, hvilken vej køerne skulle flyttes, og roerne var ikke nemme at klare, agerkålene tog magten, og redskaberne dengang var ikke for gode. Men til trods for at der ikke var indtægter af betydning, klarede Katrine skærene i 20 år, og de tre sønner og en datter fik alle en uddannelse og fik gode stillinger. Katrine Sørensen flyttede i hus på Tøjstrupvej i Vejlbj de sidste år og døde 13-11-1984. Matr. nr. 2a, Drammelstrupvej 10 ejedes 1903-43 af Rasmus Pedersen. Gården blev drevet med almindeligt landbrug efter den tids mønster, med heste, køer og grise; og med lidt høns, havde man æg, kunne de jo betale forbruget i husholdningen fra købmanden eller brugsen. Der var en karl på gården, og om vinteren tærskede de langhalm, for da var bygningerne tækket med strå.

Grethe og Hans Jensen havde derefter gården i seks år, inden de købte Møllegården. De næste otte år var det Eva og Martin Borg. Martin var fra Sønderjylland, Eva fra Ørsted. Det var i de år, der blev dannet mergelselskab, og der solgte Martin en del fra den grav, der lå for enden af marken mod øst. Det foregik med gravemaskine og lastvogne. De købte så en gård i Voer, som sønnen Ole fører videre. En anden søn, Jarl Borg, blev lærer på Sønderhaldskolen, men døde altfor tidligt, kun 41 år gammel. Gården i Drammelstrup blev i 1957 overtaget af Sigrid og Oscar Forsingdal, som snart gik over til kvægløs drift. Sigrid havde forfattet en bog, og den tog Oscar ud og solgte i omegnen. Da egnen var forsynet med bøger, begyndte han at sælge landbrugsmaskiner. Trekronervej 5 ejedes i 1913 af Peder Julius Skov, men han solgte den i 1915 til Martin Olrik. Vi husker Martin, som kørte rundt i hestevogn i hele omegnen og sørgede for at holde rydeligt ved alle gårde og huse, når der var gammelt jern, kakkelovne og andre kasserede ting. Han købte også ko- og hestehalehår, og på gårdene fik han lidt hø og havreneg med hjem. Når han havde samlet et læs, kørte han tidligt om morgenen ud til Løgstrup i Randers. Det gav jo nok en lille skilling, men det var til tider en kold tur, så lidt brændevin til at varme sig på var på sin plads. Efter 1946 boede han og hans kone Kristine i Spidsborg ved indkørslen til Gl. Grundvej. Hun døde i 1957 72 år gammel, han i 1963 79 år gammel. Da Martin flyttede fra Drammelstrup, solgte han til Johanne og Viggo Laursen. Viggo arbejdede på slagteriet i mange år, men det var til tider hårdt ved helbredet; det er som regel ryggen, der tager skade. Han døde i januar 1982 67 år gammel.

Drammelstrupvej 12 er en gård, der har matr. nr. 1a og står til hartkorn 9 td. 4 skp. I en ældre fortegnelse har den 14 td. 3 skp. 3 fjk. 1,5 alb.; det er formentlig før den ejendom, der fik matr. nr. 1b var skilt fra den. I den helt gamle matrikel fra 1688 har den 2 td. 5 skp. 1 fjk. 3/4 alb., og da hed ejeren Rasmus Jensen. Det nævnes dog også, at den hørte til Gammel Estrup gods. Den lå i Calø amt, Sønderhald herred. 1790 står Christen Sørensen som ejer, 1810-53 Niels Jensen. 7-4-1863 kommer Carl Jensen til. Det er med ham, navnet Ål, som han dog ikke selv bruger, kommer til Drammelstrup og Grund, hvor man derefter finder det flere gange. Ellers er det i Ammelhede, det forekommer. I folketællingen 1890 bor her foruden Carl Jensen, husfader, 52 år, hans hustru Ane f. Nielsen, 50 år og børnene Martine 17 år, Nicoline 15 år og Cecilie, som døde kort efter 8 år gammel. Nicoline overtog gården i 1908 og blev i 1912 gift med Jens Salling Jensen, som tjente på gården. Da de samme år overtog Krogsgård, gik gården her videre til Niels Simonsen. Han var født i Liltved i 1858 og tjente som karl på Møllersminde, da Bolette, som han blev gift med, tjente på Viballegård. De boede først i Fausing, der hvor Eva Rasmussen bor. Efter seks år flyttede de over i Jens Bangs hus, og senere over på Liltvedvej, der hvor Lars Larsen bor. Niels Simonsen var træskomand, men kørte også en mælketur til Drastrup mejeri. Ved et uheld blev han ramt i højre arm, og selv om han hurtigt kom på sygehuset, var der ikke noget at gøre, underarmen blev amputeret. Han fik en jernkrog at spænde på. Det gik fint med mange ting, men Bolette måtte hjælpe ham med træskoene. Der var i Fausing en ejendomsmægler ved navn Anders Andersen, og det var ham, der fik Niels Simonsen til at købe gården i Drammelstrup i 1912. Her begyndte han at sælge mergel. Det blev hakket ned og læsset med grebe, og trods sit handicap var han selv med. Han blev altid betegnet som en stor slider. Der blev kørt mange læs ind i Rougsø herred, alene fra Stenalt gods kom der op til 16 spand heste, som gerne skulle køre 3 læs hver om dagen. Niels Simonsen var også handelsmand, især med kreaturer; skulle han til marked i Hobro, trak han hjemmefra dagen før, og når han nåede Asferg, overnattede han ved en bekendt, for at nå frem tidlig om morgenen.

Gården blev restaureret og ombygget. I 1929 blev der bygget svinstald. Han var en af de ivrige for at få oprettet slagteriet i Allingåbro.

I en brandforsikringsprotokol fra 1895 kan man om gården læse følgende: a. stuehus øst 13 fag, 33 alen, 11 alen dyb, 3 1/4 alen høj. Ydermurene grundmur, taget af strå. Begæret omvurderet på grund af udbedring. Indrettet til beboelse i 4 værelser, et kammer, et spisekammer, en midtstue og to kamre, og indgang, bræddeloft overalt, med gibsdække i tre værelser, bræddegulv i værelserne og i to kamre, resten cementgulv. En bageovn, alt af brændte sten og lovlig. De fornødne vinduer og døre. Fundamenter, ialt 363 alen á 10 kr. = 3.630 kr. Lade 1.800 kr., stalde 1.300 kr., en hakkelses-maskine 100 kr. Ialt 7.830 kr.

Bolette og Niels havde tre børn. Boline født i 1893, blev gift med Anthon Mikelsen og bosat i Fausing, Søren født i 1896, bosat i Drammelstrup og gift med Anna Kvist, og Anthon født i 1898. Han blev gift med Jenny Murmann, Auning, 7-12-1923. De boede sammen med forældrene, men Bolette døde 7-1-1925. Niels levede 11 år længere, idet han døde 8-1-1936. I deres tid kom jeg til at kende denne gård særlig godt, for da tjente jeg der selv en tid. Anthon havde overtaget gården i 1935. Han var en alsidig mand og kom efterhånden ind i mange bestyrelser. Han blev formand for Allingåbro Andels-svineslagteri, Kartoffelmelsfabrikken Djursland i Auning, Kødfoderfabrikken Kronjyden i Assentoft. Han var med i Jaka i Brabrand, Nofa i Ålborg, Tarmselskabet Shaub og Co. Alt dette medførte, at han var meget hjemmefra; hvis han skulle til England, var det flere dage. Men alligevel var gården i orden. I 1943 var der på gården 2 spand heste, omkring 15 malkekøer plus opdræt, en del grisesøer og mange slagterigrise. Et ret stort areal med fabrikskartofler, et stykke med zitaurløg som bl.a. blev solgt til slagteriet. Vi var to karle og meget af tiden en arbejdsmand. Ved Jenny fik vi en god forplejning; vi fik formiddagskaffe kl. 9, og når vi var i marken, kom Anthon med kaffen, og hestene fik deres muleposer. Middag kl. 12, kaffe kl. 1, og når jeg kom ind at fodre kl. 4, så fik jeg som regel igen. Jenny var en god madmor, og jeg tør nok sige, at de der rejste derfra, var en del forvante.

Omkring 1973 begyndte Anthons helbred at svigte, og i 1978 overdroges gården til døtrene Bodil og Ruth, mens jorden forpagtedes ud. Anthon døde 3-11-1980 82 år gammel. Jenny blev boende på gården 5 år mere, hvorefter hun kom på Møllehjemmet i Auning. Hun døde 19-1-1989. En uge før var den ældste datter Bodil død; hun var gift og boede i København, men blev kun 64 år. De er begravet på familiegravstedet på Fausing Kirkegård.

Jordene til gårdene i Drammelstrup lå førhen lidt spredte for hinanden. Det var en af de ting, Anthon prøvede at få samling på, og det lykkedes også, for idag er gårdens jord pænt samlet omkring bygningerne. Det har medført, at den har hele 22 matr. nr.

I Drammelstrup boede også egnens trofaste vaskekone, Sine Kruse Jensen. Hun boede i det lille stråtekte hus ved Glerups gård. Det var forresten noget af det gamle stuehus, som blev stående tilbage, da gårdens bygninger blev flyttet længere mod øst i år 1900. Dengang blev tøjet jo kogt i gruekedel, og derefter vasket på vaskebræt. Sine var en lille og kraftig kone med næsten hvidt hår. Hun havde sine faste steder at gå rundt til, vel en gang om måneden. Hun kom til købmand Laus Fynboe, ægeksportør Thorstrup og tandlæge Eeg og Treu i Allingåbro. Ligeledes kom hun til både lærer og lærerinde i skolen. På disse ture spadserede hun. Når hun skulle til Viballegård, var det på cykel, eller hun blev hentet. Sådan en vaskedag var en stor oplevelse. Sine havde altid meget at fortælle, og så var menuen altid enten hvidkålssuppe, grønkål eller gule ærter. Det var den slags hun helst ville have, for så fik hun gerne lidt

med hjem til de tre mindste børn. I 1954 blev huset fjernet, og et nyt blev bygget til familien Glerup. Sine flyttede til Allingåbro. Hun havde i sit første ægteskab fire sønner, og i andet to døtre og en søn.

Gården matr. nr. 3, Drammelstrupvej 8, var fæstegård under Gammel Estrup, hvorfra den blev frikøbt i 1845. År 1900 flyttedes den til sin nuværende placering. Derefter blev den i 1902 ifølge brandforsikringsprotokol vurderet til 8.199 kr. Det var en forhøjelse i forhold til forrige vurdering, hvor den kun stod til 5.620. Det var, da Anders Knudsen Nielsen var ejer. 1912-24 hed ejeren Peter Dankvort Svejstrup. Han var født på Rodskovgård i 1882, hans hustru Maren Nielsen Thybo var født i 1884 i Lindbjerg. I 1924 flyttede de til Ulstrup, hvor de drev rejsebiograf. I de næste 42 år var det Helene og Kristen Glerup, der havde deres livsgerning på gården, som var et veldrevet og alsidigt landbrug. Der var to karle og en pige. Kristen passede køer og grise. Der var karlekammer i forbindelse med hestestalden. Dengang fodrede man med hakkelse, hø og roer, som skulle vaskes rene, så der skulle fodres to gange om aftenen. Der var en jydsk hingst, to spand heste og plage til opdræt. Dengang havde karlene kun fri hveranden søndag efter at have gjort staldtjeneste om morgenen, og nogen steder skulle gårdspladsen fejes om søndagen. På de fleste gårde havde man af og til en arbejdsmand når møddingen skulle tømmes, i høtiden når det skulle stakkes og hjemkøres, i høsten til at meje for og sætte neg i hobe; senere til kartoffeloptagning, og så til sidst i roerne når de blev læsset med greb, kørt i kule, og der blev dækket med halm, og så jord på med skovl. Når der så skulle køres i roehus om vinteren, brugte vi hakke, og ellers udhulede vi kulen. Læsset kom på en kassevogn, og markvejen var lang, så det var ikke sært, at der var arbejde til mange. Og man tærskede; hvor der var stråtag, lavede man langhalm. Der var også snekastningspligt, så kom der meget sne, måtte gården afgive en mand eller to. Det kunne også blive nødvendigt at hjælpe mælkekusken til mejeriet med mælken. Det er jo som de ældre siger, at »da vi var unge, da var der sne og rigtig vinter«.

Drammelstrupvej 2, bestående af matr. nr. 5a, 15c og 1e er den første gård på højre side, når man fra hovedvej A 16 drejer om ad Drammelstrupvej. Den hedder Krogsgård. Langs med hovedvejen ligger der 18 tdr. ld. god sandmuldet jord, ned til gården og ud efter Trekroner er der 19 tdr. ld.; så er der 7 tdr. ld. ud til Allingåen og 14 tdr. ld. ud til Gammel Estrups jorder. Bygningerne er af røde sten, der er et stort præsentabelt fritliggende stuehus med kælder under hele huset og udnyttet loftsetage.

Som nævnt andet sted købte Noline og Jens Salling Jensen den i 1912, men Jens Salling døde i 1919, så de fik kun 7 år på gården. Den blev da købt af Peder Krogh Poulsen, som var født i Tøjstrup og gift med Marie f. Foged fra Grund. I 26 år til 1945 havde de Krogsgård, og den blev drevet med almindelig 7 marksdrift. I 1919 var vurderingen til brandforsikring følgende: stuehus 18.400, kostald 3.810, lade 5.730, lade og vognport 1.920, svinehus 700 og

hestestald 1.300. Ialt 31.600 kr. Tidligere havde den været vurderet til 16.000. Marie og Peder havde fem børn.

Fra 1945 ejedes gården i 9 år af Kirstine og Kjær Poulsen, derefter frem til 1986 af Brd. Andersen. I disse år var det et af egnens mest veldrevne landbrug; det var alsidigt og arbejdskrævende, men der var en orden til ug. Idag er det blevet til en lille fabrik, som fremstiller vinduer og døre m.m.

Matr. nr. 11a m.fl., Trekronervej 1, har 31 tdr. ld. mark, 2 tdr. ld. eng, 3,5 tdr. ld. kær og 0,5 tdr. ld. plantage. Jens Nielsen Degn fik skøde på gården i 1858; efter ham kom Niels Jensen Degn. I 1898 blev den overtaget af Jens Christensen Gyde, som senere mageskiftede med Frederik Nielsen, Møllegården. Derefter fulgte Marie og Peter Nielsen i 1910. De solgte den igen i 1916, for da var gårdene i gode priser, men det formodedes, at de snart ville falde igen. Derfor købte de et hus i Spidsborg, hvor de levede meget spartansk. Men priserne gik bare ikke den vej, de havde forventet, så de blev boende i huset. Niels Peter Nielsen stod som ejer 1916-39. I 1943 overtog Svend Anker Sørensen, Hvilsager, den for en kort visit. I marts 1944 blev den købt af Emma og Edvard Møller, som da havde haft Hammelev Præstegård i forpagtning i 6 år. Edvard havde en fin besætning af RDM stambogsført og præmieret.

Bygningerne er ældre, men meget velholdte, stuehuset et smukt bindingsværkshus. Edvard var i bestyrelsen for kvægavlsforeningen og havde flere andre tillidshverv. Han døde kun 58 år gammel i 1971.

Trekroner ligger ud imod Gammel Estrup. Siden først i dette årh. har der kun været to beboelser. Den ene, Trekronervej 4, matr. nr. 4d, har siden 1859 haft 12 ejere, deraf 3 i over 25 år. Anne Marie og Søren Peter Sørensen kom der i 1928 fra Karlby. Søren Peter havde køer, og havde som regel en mælketur, for mælken skulle sættes ind til byen alligevel. Det var også dengang nødvendigt med en ekstra indtægt, for der var ikke meget at hente på den lette jord, som ligger omkring ejendommen. De havde tre børn, men sønnen Vagn døde, da han var 14 år i 1936. Datteren Anna, som var gift Spangberg, er heller ikke mere. Den anden datter Edith Dreier Hørning er kendt af mange af årsskriftets læsere.

Drammelstrupvej 1 er Møllegården, matr. nr. 4b, af hartkorn 2 tdr., 5 skp., 1 fjd. Her kendes en lang ejerrække: Christen Rasmussen 1855, Jens Jensen 1880, Peder Jensen 1882, Frederik Nielsen 1908, Jens Christensen Gyde 1909, Jakob Thuesen Johansen 1918, Peder Vilhelm Lassen 1923, Asger Rasmussen 1941, Hans Erisen 1948, Hans Jensen 1949 og Margrethe og Folmer Jensen fra 1950.

Arealet til Møllegården består af 18 tdr. ld. mark, 5 tdr. ld. eng, 6 tdr. ld. kær og 1 td. ld. til have og gårdsplads. Gården er trelænget. Stuehuset er opført 1897. Hestestalden og laden ligger mod syd op mod hovedvejen. Da kostalden lå modsat laden, var Møllegården i mange år kendt, fordi der gik et halmbleserør over gården. For år tilbage blev den drevet med 7 marksdrift, og med ca.

Drammelstrup Mølle med lidt af gårdens bygninger i baggrunden, ca. 1908-09.

10 køer, svin og høns, og 2-3 heste. Markjorden ligger bekvemt på samme side som bygningerne, første del en smule bakket, dog ikke generende, resten er flad mark. Lige oven for nordenden af stuehuset lå møllen. I de år blev der malet korn fra hele omegnen; der er mange, som har været møllersvende eller møllekuske, bl.a. Niels Olsen Nielsen, Grund. Den 31. maj 1897 var den 11-årige Jens, søn af møller Peder Jensen og hustru Nielsine Lund, ude at bade i åen sammen med møllersvend Jens Møller, søn af smed Hans Jensen Møller og hustru Johanne Marie Hansen, Auning. Begge led druknedøden.

Jeg husker Peder Lassen, som var født i Gullev 1861 og gift med Nikoline født i Balle 1870. Inden de solgte gården i 1941, havde de datteren Agathe og sønnen Laurids til hjælp. Peder Lassen var en høj mand med kraftige grå øjenbryn, og så havde han altid sort krave om halsen.

Den næste ejer, Carl Asger Rasmussen, var født i Sandby ved Hinnerup, hans hustru Erna Kitty var fra Selling ved Hadsten. De drev gården videre med almindeligt landbrug. Asger var i bestyrelsen for Fausing mejeri, og var med i Allingåbro Skytteforening. Desuden var han kasserer i Sønderjyds Forening.

Grethe og Hans Jensen havde først gården nr. 11 1939-43, derefter nr. 2a i 6 år, for så at købe Møllegården i 1949, men det blev kun kort, for Hans døde 8-10-1950, 56 år gammel. Grethe døde 9 år senere 59 år gammel.

Ved hovedvej A16 for enden af Drammelstrupvej ligger ejendommen Sejersminde, matr. nr. 15s på 15 tdr. ld, som er udstykket fra Krogsgård. Den blev i 1867 købt af Kristen Sejersens Pedersen født i 1829 på Krogsgård. Han havde den til sin død i 1882. En datter, Anne Marie, blev gift med Ole Nielsen, og han havde den til sin død i 1943. Da han havde den, var det et af de fineste landbrug på egnen. Markerne gik langs med hovedvejen, men lå med forageren langs vejen. Rækkerne var snorlige, det var en fryd for øjet, det blev lagt mærke til, og de var rene og altid tilsået eller høstet meget før andre. Det var virkelig et mønsterbrug, som blev lagt mærke til. Stuehuset er opført 1916, kostalden 1904. Laden var oprindelig stuehus, opført i 1837, dengang med stråtag.

På Møllegårdens jord ligger en langdysse. Om den har Hjalmar Jakobsen, hvis 80-årige far ejede jorden, i 1921 fortalt til Marius Saabye:

»For over 100 Aar siden blev der bygget en Vindmølle i Drammelstrup, og da hentede man Sten i »Dværg-Dos« til at mure Fundamentet af. Der var dengang vistnok baade Kamre og Randsten - men han (Jakobsen) havde ikke hørt om hvor mange Kamre der var. En Møllersvend hjalp til med at grave de store Sten ud, men da skred en af dem og væltede ned over ham - og han mistede Livet. Først mange Aar efter denne Ulykke blev Stenbrydningen genoptaget - det var i 1908 - og nu var det Jakobsen og hans Far der gravede derude. De skulle bruge Sten til et Udhus og en Aglebeholder. Under de to Mænds Arbej-

de med de store Sten var der igen nær sket en Ulykke, idet det var i sidste Sekund de slap fri af en Sten de gravede ved og som begyndte at skride ud. Da man fik denne Sten fjernet, fandt man under den en knækket Skovl - det var den ulykkelige Møllersvends Redskab, der havde ligget begravet her i alle disse Aar. En dyster Stemning sænkede sig over de to Mænd, da de stod med Resterne af den gamle skovl i Hænderne; ganske vist kendte de godt Historien om den dræbte Møllersvend, men her kom man ligesom det hele nærmere - og saa den samme Sten - det var jo næsten som om denne, af Dysefolket, var udset til at være »Hævneren« over de formastelige der vovede at forstyrre deres ærværdige »Bolig«. Overtro? Nej, selvfølgelig ikke - og alligevel....! Iøvrigt er det nu sjældent, at man som her er saa heldig at finde frem til Data og Tildragelser i forbindelse med vore gamle Dyssers Nedbrydningsperiode. Siden 1908 skulle der ifølge min Hjemmelsmand ikke være fjernet Sten fra Dværg-Dyssen. Den har siden været beplantet, men er nu næsten helt ren igen. Iøvrigt har jeg en sær Fornemmelse af, at der er noget mystisk ved denne Dyse, der sætter Fantasien i Bevægelse.»

(Et par dage senere kom følgende ekstraoplysninger med posten):

»Der er iøvrigt et gammelt Sagn vedrørende Dværg-Dyssen der fortæller, at der i gamle Dage brændte Lys ude i den i de mørke Efteraarsaftener - der var mange der havde set det. Om det saa har været fri Fantasi - eller det har været de saakaldte Skattegravere der har brugt en »liden Praas« for at finde Skatten, bliver jo aldrig opklaret.«

Drammelstrup Skole

Drammelstrup Skole startede i oktober 1880. Den bygning, som ligger langs med Nordkystvejen, var både skole og beboelse indtil 1914. Da blev der bygget en skole med to skolestuer og gymnastiksal på loftet. Den gamle bygning blev lavet om til en bolig for læreren og en mindre til lærerinden i den sydlige ende.

I skolens udhus var der vaskerum, som de to lejligheder måtte dele. De måtte aftale vaskedagene indbyrdes, men de brugte også den samme vaskekone. Der var et tørvehus til hver, derefter en stald med en bås og et hus til tre grise. Derefter WC'er til piger og drenge og et som brugtes af lærerne.

Skolens første lærer, Anton Peter Nikolaj Skov Eriksen, kom fra Pindstrup, men i sommeren 1887 tog han sin afsked på grund af sygdom; han var da kun 40 år gammel.

Efterfølgeren, lærer Johan Egebjerg, var i Drammelstrup Skole i 19 år. Ant-hon Pedersen kom i 1907 fra Lime og var i Drammelstrup til 1935. Jeg gik ikke i skole til ham, men jeg kom der meget. Jeg hentede avis hver dag nede ved Henrik posten, og så hentede jeg malsukker og lang tobak, når der skulle

ny forsyning til. Lærer Pedersen var meget aktiv, men hans store interesse var at få et spil kort i hånden, til en whist eller en hjerterfri. Bare der var en chance, så var han god til at få samlet fire mand. Det var tit min fader måtte se at blive færdig, for nu skulle der spilles. Når han så fik den lange pibe tændt - den stod på gulvet, spidsen ind gennem vestens knaphul - så var han rigtig i sit es.

I 1935 flyttede de til Nørregade 16 i Auning, og da måtte mine forældre tit hen at have et spil whist. Lærer Pedersens havde fire børn, den ældste søn var dyrlæge Tage Bjørn Pedersen i Vivild.

Efterfølgeren Otto Johannes Pedersen var født i Harboøre. Ham gik jeg i skole til i fire år. Han var meget indre missions præget, og det var måden at undervise på også; vi havde mange timer i religion. Det tog vi jo heller ikke skade af, men for lidt og for meget fordærver alting. De flyttede til Tirstrup på Djursland.

I august 1939 kom Jenny og Folmer Jørgensen. Jørgensen blev lærer og kirkesanger. Han var dygtig og vellidt som underviser, også i aftenskolen. Men da der efterhånden blev megen usikkerhed om, hvordan fremtidens centralskoler skulle bygges op (på et tidspunkt var det meningen, at der skulle bygges i Fausing, der hvor Trafikskolen er idag), så flyttede Jørgensen i 1957 til Eshjerg. Men en stor by, og fiskerby, det var ikke lige sagen, så lidt som at bo i et kvarter hvor husene var ens - de kaldtes Havregrynshusene - så de flyttede til Kallelave Skole, indtil den blev lukket, så til Rask Mølle som næsten nabo til skolen, hvor de begge blev vikarer af og til. Lærer Jørgensen døde i 1984 og er begravet på Virring kirkegård.

I Drammelstrup efterfulgtes han af Leif Hyllested fra Ørum der var ansat et par år frem, til han flyttede til Fjellerup Skole. 3.- og 4.-klasserne sluttede deres skolegang med vikar, til de begyndte i Auning Skole i august 1960.

Den første forskolelærerinde var Antje Aalstrup Poulsen, som blev ansat i 1914. I 1916 blev hun ansat ved Hannebjerg Skole, hvor hun tidligere havde været vikar. Så fik vi i de næste fem år lærerinde S. Rasmussen. Derefter kom Kirsten Marie Hansen, født i Tjele sogn i 1898. Hun var en dygtig og stabil lærerinde. Hun blev i pladsen de næste 40 år, indtil skolen blev nedlagt, og alle elever flyttet til Auning.

Årsberetning

AF AAGE KIRKEGAARD

Årets gang som det former sig for arbejdet i vor forening er i store træk ens fra år til år. Historiens hjul ruller støt og sikkert fremad og giver trods megen lighed hvert år sit særpræg.

Jeg skal nu i det følgende berette om, hvad den lille faste stab, der som sædvanlig arbejder sammen om det løbende arbejde i foreningen og arkivet alt efter tid og interesse, har udrettet i det forløbne år.

I året som er gået er der som sædvanlig afleveret en del historisk materiale af forskellig art til opbevaring i arkivet. Ifølge tilvækstprotokollen har vi i årets løb modtaget 23 større og mindre afleveringer af arkivalier, der alle hver på sin vis er et interessant materiale, der fortæller om livets og tidens gang for nuværende og tidligere generationer.

Ifølge sagens natur drejer det sig om forskellige emner. F.eks. har vi modtaget regnskabsbøger fra foreninger og landbrug, brugsforening og fryseboks. Endvidere materiale om skovplantning, kloakering m.m., og om regulering af Randers-Grenå landevej. Alt ialt en alsidig blanding af arkivmateriale der fortæller om, hvad der er foregået i vor lille del af Danmark og med hinanden, noget som fortæller, at al nutid er bygget på fortid.

Jeg vil her tillade mig at indskyde, hvad jeg mange gange før har sagt: vær forsigtige, når I rydder op; vi vil gerne overtage en del af det der smides væk. Forleden hørte jeg een sige, at han havde brændt alle sine gamle regnskabsbøger. Jeg synes, det er synd. Vil man af forståelige grunde ikke have sine papirer gjort offentligt tilgængelige nu, kan man forsyne dem med en påtegning om, hvor længe de skal være utilgængelige. Udover at passe arkiv m.m. har vi i årets løb haft nogle arrangementer og udflugter, der kan interessere alle, der dyrker historie. Jeg vil derfor i det følgende fortælle lidt om dem.

Ved sidste års generalforsamling fortalte en gammel Vurring-dreng, Anker Mogensen, om sine oplevelser i besættelsestiden.

30. maj havde vi vor årlige sommeraftentur, denne gang til Løvenholm, hvor den forhenværende og den nuværende skovrider fortalte om Løvenholms historie og tog os med på en tur i slot, park og skov.

24. juni afviklede vi den årlige sommertur. Den gik så langt som til Vendsyssel i et herligt varmt sommervejr. Inden vi kom nordensfjords, var vi en tur i Lille Vildmose og fik et indblik i mosens særegne natur, og envidere så vi Pindstrup Mosebrugs anlæg til produktion af tørvestrøelse. Den medbragte mad spiste vi på skanserne ved Hals, og derefter kørte vi til Voergård Slot, der som så mange af vore gamle herregårde har sin egen specielle historie. Voergård er meget velholdt og er et besøg værd. Efter dette interessante besøg nød vi eftermiddagskaffen på Agersted Kro. Alt ialt en god tur i et herligt dansk sommervejr, som jeg fornemmede, at alle nød.

10. oktober var vi på besøg i Dansk Slægtsgårdsforenings arkiv på Gl. Estrup. Denne forening, som blev dannet i 1942, havde indtil for få år siden måttet flytte sit arkiv flere gange i København og andre steder på Sjælland. Nu har det forhåbentlig fundet et blivende sted på Gl. Estrup, hvor også så meget andet, der har med landbrugets historie at gøre, bliver samlet. Arkivet har ikke før haft så gode pladsforhold som der.

Et planlagt arrangement i efteråret måtte opgives. I januar 1996 havde vi så en aften på Gl. Estrup, hvor jeg i mangel af bedre fortalte om en tur til Paris i sommeren 1990. Baggrunden for turen var, at man på Champs Elyses i Paris med fransk landboungdom og Fiat-koncernen som arrangør ville vise byboere, hvordan hvede blev til brød. Landbrugsmuseet var opfordret til at deltage med et gammelt tærskværk, og jeg havde sammen med mange andre fornøjelsen at være med til denne specielle oplevelse. Ifølge referaterne bagefter skulle ca. 2 mill. parisere have overværet, at bønder fra 12 EF-lande viste kornets vej fra jord til bord.

Ved de sidste to års generalforsamlinger har jeg omtalt, at kommunens ældre arkivmateriale - herunder også lidt som var kommet til Egnarkivet - skulle, og nu er kommet, til Landsarkivet i Viborg. Vi har modtaget en fortegnelse over de afleverede arkivalier. Ud fra denne har vi givet Landsarkivet en ønskeseddel over, hvad vi gerne vil have til Egnarkivet i kopi. Sagen vil ikke være uden udgifter, men Sønderhald Kommune ser positivt på vore ønsker. Hvornår der sker mere i sagen, vides ikke endnu.

Til slut en tak til alle for året som er gået. Det er rart at se, at der er en fast stab, som hjælpes ad med at holde vor fælles opgave i gang. Dog kunne det være ønskeligt med tilgang af unge kræfter i foreningens og arkivets arbejde. Tak til Sønderhald kommune for økonomisk bistand i årets løb.

Formand:

Aage Kirkegaard, Fløjstrupvej 29, Fløjstrup, 8900 Randers, tlf. 86 49 43 03.

Næstformand:

Tage Thaarsti, Gl. Romaltvej 1, 8900 Randers, tlf. 86 42 76 76.

Kasserer:

Helga Sørensen, Enghavevej 6, Årslev, 8900 Randers, tlf. 86 49 13 40.

Sekretær:

Vibeke Nielsen, Skovdalsvej 15, 8963 Auning, tlf. 86 48 36 78.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Jørgen Michaelsen, Liltvedvej 39, 8963 Auning, tlf. 86 49 21 93.

Else Lund, Enighedsvej 58, 8963 Auning, tlf. 86 48 44 63.

Inger Rasmussen, Grenåvej 258, Virring Mark, 8900 Randers, tlf. 86 48 04 38.

Niels Høeg Jensen, Vestervangsvej 18, Fausing, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 13 36.

Udpeget af byrådet:

Nikolaj Brøsted, Lunden 4, Lundby, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 13 70.

Sønderhald Egnarkiv

Nørregade 5B, 8963 Auning

Åbningstid: mandag kl. 15-21.

Lukket i skoleferier.

Ekstra eksemplarer af årsskriftet 1995 kan indtil 1. august fås hos ovennævnte bestyrelsesmedlemmer for 60 kr. pr. stk. Derefter kun hos kassereren. Samme sted kan overskudseksemplarer af skrifter fra 1978-94 fås for 20 kr. pr. stk. Hele sættet af ældre skrifter kan erhverves for 10 kr. pr. stk.